

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
Attitude toward principle of good governance, Kham Rien
Subdistrict Administrative Organization, Yang Si Surat District,
Maha Sarakham Province

ณัฐฐาปณีย์ นนทสี

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
Attitude toward principle of good governance, Kham Rien
Subdistrict Administrative Organization, Yang Si Surat District,
Maha Sarakham Province

ณัฐธาดา นนทสี

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

ชื่อเรื่อง ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
ผู้วิจัย นางสาวณัฏฐาปณีย์ นนทสี
ชื่อปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

Nittaya W.

คณะกรรมการสอบ ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา วงศ์ยศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม)

..... กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม และ รองศาสตราจารย์.ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง อาจารย์ ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาแก้ไข ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำลอง แสนเสนาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงธรรม สรณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นักรบ เถียรอำ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และเสียสละในการให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำวิทยานิพนธ์นี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแด่บิดา มารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ณัฏฐาปณีย์ นนทสี

ชื่อเรื่อง : ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : ญัณฐาปณีย์ นนทสี

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง

ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2567

สถาบัน : สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงและเปรียบเทียบระดับทัศนคติของประชาชนในด้านเพศอายุระดับการศึกษาและอาชีพที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคามประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3,824 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงอำเภอยางสีสุราชจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมากผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศและอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงไม่แตกต่างกันประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะควรมีการศึกษาตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลของคณะผู้บริหารให้มีความครอบคลุมเพื่อให้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นองค์การของประชาชนและสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริงรวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

คำสำคัญ : ทักษะคติ, หลักธรรมาภิบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล

Title : Attitudes of the Public Towards Governance Based on Good Governance Principles in the Kam Rian Subdistrict Administrative Organization, Yang Si Surat District, Maha Sarakham Province

Author : Natthapanee Nonthasee

Degree : Master of Political Science

Advisor : Asst. Prof. Dr. Sujittra Samakkhitham

Co-Advisor : Asso Prof. Dr. Suwimon Wongsingthong

Graduated Year : 2024

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

This research aimed to (1) study the level of public attitudes towards governance based on good governance principles in the Kam Rian Subdistrict Administrative Organization and (2) compare the attitudes of people differentiated by gender, age, education level, and occupation towards the governance based on good governance principles in the Kam Rian Subdistrict Administrative Organization, Yang Si Surat District, Maha Sarakham Province. The population for this study comprised 3,824 residents living within the jurisdiction of the Kam Rian Subdistrict Administrative Organization, with a sample size of 363 participants. The instrument used for data collection was a questionnaire in the form of a checklist and rating scale. Descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation were used to analyze general data, while inferential statistics, including T-tests and F-tests, were applied for hypothesis testing.

The study found that the overall public attitude towards governance based on good governance principles in the Kam Rian Subdistrict Administrative Organization was at a high level. A comparison of attitudes showed no significant differences between individuals of different genders and ages. However, significant differences were observed in attitudes based on education levels and occupations, with statistical significance at the 0.05 level.

It is suggested that future research should develop comprehensive indicators of good governance for administrative committees to serve as a framework for improving the governance of local administrative organizations. This would ensure they become truly representative organizations capable of addressing public issues effectively.

Additionally, studies should explore the factors influencing the implementation of good governance principles in other local administrative organizations.

Keywords: Attitudes, Good Governance, Subdistrict Administrative Organization

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามของการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.4 สมมุติฐานการวิจัย	3
1.5 กรอบแนวคิด	3
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	4
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	9
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	14
2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	27
2.5 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537	34
2.6 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม	37
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย	51
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	51
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	52
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	54
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	55
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ผลการวิเคราะห์	57
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ สรุปผลการวิจัย	86
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	107
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	115
ประวัติผู้วิจัย	117

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง	38
ตารางที่ 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและธรรมาภิบาล 6 ด้าน (ตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี พ.ศ.2542)	49
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกจำนวนหมู่บ้าน	51
ตารางที่ 3.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม	54
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	57
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	58
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	58
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพหลัก	59
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของ ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลขามเรียง หลักนิติธรรม	60
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของ ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลขามเรียง หลักคุณธรรม	61
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของ ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลขามเรียง หลักความโปร่งใส	63
ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ขามเรียง หลักความมีส่วนร่วม	65
ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของ ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลขามเรียงหลักความพร้อมรับผิดชอบ	67
ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติของ ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลขามเรียง หลักความคุ้มค่า	69
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผลระดับทัศนคติ ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลขามเรียง ทั้ง 6 ด้าน	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่	83
ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิด จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่	84
ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่	84
ตารางที่ 4.28 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	85

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้นำหลักการบริหารงานที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good governance) มาบรรจุไว้ในมาตรา 76 วรรคหนึ่ง “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีโดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิด ความสะดวกรวดเร็วไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560) ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น สามารถตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารของภาครัฐ เพื่อให้การบริหารงานของภาครัฐเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และนอกจากนี้ยังส่งผลไปถึงการปฏิรูประบบราชการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบการบริหารงาน มีการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อมารองรับการบริหารงาน เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มีความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นเป็นการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนภายในท้องถิ่นนั้นๆ

องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการบริหารจัดการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ตามภารกิจและบทบาทในการให้บริการสาธารณะ และพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ซึ่งปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการบรรลุผลสำเร็จต่างๆ ก็คือ ความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายอัน ได้แก่ ความร่วมมือภายในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องภาคเอกชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ที่ได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบ และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งการผนึกพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายจะนำไปสู่การปฏิรูปให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากได้มีการกระจายอำนาจในการพิจารณาตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกันเป็นการสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงานของภาคราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใสประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีภาครัฐ และระดับประเทศต่อไป

แต่ยังพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงได้ถูกประชาชนพุดคุยในเรื่องการบริหารงาน(เมื่อวันที่10 พ.ย.2566 มีการออกประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี พ.ศ.2566) คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ได้ออกพื้นที่พบปะและรับฟังความคิดเห็นของ

ประชาชนในเขตพื้นที่ อบต.ขามเรียงแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งมีบางส่วนของประชาชนยังไม่พึงพอใจในการบริหารงานของคณะผู้บริหารเท่าที่ควรซึ่งมีประเด็นดังนี้ ความไม่โปร่งใสในการบริหารงาน , ความไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน การบริหารงานมีความล่าช้า, ข้าราชการและพนักงานมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ,งบประมาณที่นำไปใช้กิจกรรม/โครงการต่างๆ ไม่คุ้มค่า จากเรื่องที่ถูกประชาชนพูดคุยในเรื่องการบริหารงาน(รายงานการประชุมเมื่อวันที่ 10 พ.ย.2566วันออกประชาคมแต่ละหมู่บ้าน)ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อาจจะมีสาเหตุหลักมาจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ (พัชร สีโรส และคณะ,2561) ทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า นำมาบริหารงานไม่เต็มที่ จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ขาดความน่าเชื่อถือจากประชาชน ในระดับหนึ่ง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ในตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัด ซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ในการดำเนินกิจกรรม โครงการต่างๆ การจัดทำแผนงาน ของสำนักปลัด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอวังน้อย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อที่จะนำผลการศึกษานี้มาปรับใช้ในการบริหารงานสามารถให้บริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้มีส่วนรับผิดชอบในการบริหารงาน และสามารถทราบถึงปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้อง ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอวังน้อย จังหวัดมหาสารคาม ในอนาคตต่อไป

1.2 คำถามของการวิจัย

1.2.1 ระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอวังน้อย จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร

1.2.2 ปัจจัยประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ส่งผลต่อทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอวังน้อย จังหวัดมหาสารคาม อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอวังน้อย จังหวัดมหาสารคาม

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับทัศนคติของประชาชนตามลักษณะประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอวังน้อย จังหวัดมหาสารคาม

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

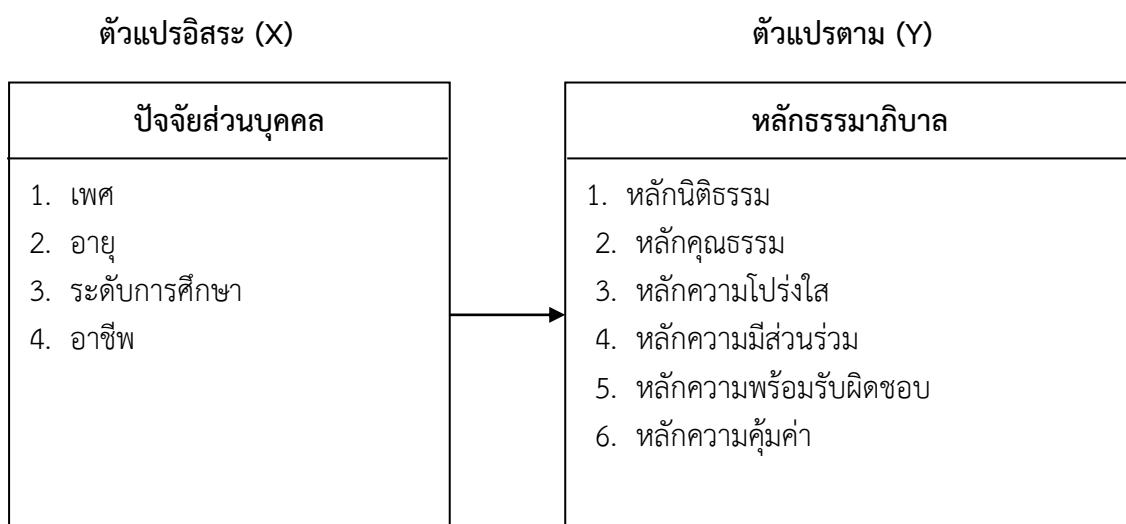
สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม อ้างถึง (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

1) ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

2) ตัวแปรตาม คือ หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

1.6.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนในเฉพาะเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

1.6.3 ขอบเขตประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนทั้งหมด 3,824 คน (ทะเบียนราษฎรอำเภอยางสีสุราช :2566) ซึ่งประมาณการโดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane 1973 : 725) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 5% ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 363 คน

1.6.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

วิจัยเรื่อง ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ.2567 ถึง เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.7.1 เพื่อผู้บริหารสามารถนำผลวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผนงาน และกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

1.7.2 เพื่อให้พนักงานระดับปฏิบัติการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการปฏิบัติงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1.8.1 องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม (อบต.)

1.8.2 ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่ถือสัญชาติไทย ที่อาศัยอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วน ตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

1.8.3 ประชากรศาสตร์ หมายถึง ลักษณะของประชากร ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1.8.4 ทักษะ หมายถึง ความเห็น เครื่องรู้เห็น สิ่งที่เห็น การแสดงออกถึง ความรู้สึก ความเข้าใจและการรับรู้ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่พบเห็นโดยการถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษรหรือคำพูด

1.8.5 การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใด ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินการในการบริการประชาชนในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

1.8.6 หลักธรรมาภิบาล หรือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หมายถึงการบริหารจัดการของสังคมที่ดีเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการดังนี้

1) หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย ระเบียบกฎข้อบังคับให้ทันสมัย มีความเป็นธรรมและความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ต้องให้ทันสมัย เป็นรูปธรรม เทียบตรงและมีความชัดเจนในการปฏิบัติงานตามระเบียบและกฎหมายได้ให้อำนาจไว้ มีการปรับปรุงคำสั่ง ระเบียบให้มีความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างข้อบังคับมีการเผยแพร่ข้อบังคับ กฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนให้ประชาชนได้รับทราบการบังคับใช้

2) หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ประพฤติตนเป็นตัวอย่าง แก่สังคมด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ซื่อตรง ต่อเวลาสม่ำเสมอ มีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม มีความสุภาพและไมตรีจิตพร้อมให้บริการ มีอดทนบนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรม โดยยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดและให้ความรู้กับบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย

3) หลักความโปร่งใส หมายถึง การปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกโดยมีตัวแทนประชาชนคอยติดตามการใช้จ่ายงบประมาณมีการแจ้งให้ประชาชนรับทราบว่าทำอะไร ล่วงหน้า มีการระบบหอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่าง ๆ

4) หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมรับรู้ รับฟัง เสนอความเห็น ประชาพิจารณ์ ร่วมเสนอปัญหาความต้องการ มีแต่งตั้งตัวแทนประชาชนประเมินผลการดำเนินงาน ร่วมจัดซื้อจัดจ้างและให้ประชาชน ร่วมกันในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานตั้งแต่เริ่มแผนงานจนโครงการแล้วเสร็จ

5) หลักความพร้อมรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมมุ่งแก้ปัญหา มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน มีความจริงใจเป็นที่ตั้งมีความกระตือรือร้น กล้ายอมรับผลการกระทำของตน มีการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรมและทั่วถึงตามที่สัญญาไว้กับประชาชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ ร้องเรียนและแก้ไขปัญหโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน

6) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารกิจการและใช้ทรัพยากรอย่างมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน เน้นการประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการติดตามตรวจสอบในการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหล การควบคุมครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามประโยชน์ส่วนรวมมีความชัดเจน ถูกต้อง รวดเร็ว มีดำเนินการต่าง ๆ ตามขั้นตอนของกฎหมาย อีกทั้งการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ เน้นคุณภาพและเหมาะสม

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.5 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562)
- 2.6 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์

ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ เป็นความหลากหลายด้านภูมิหลังของบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ลักษณะโครงสร้างของร่างกาย ความอาวุโสในการทำงาน เป็นต้น โดยจะแสดงถึงความเป็นมาของแต่ละบุคคลจากอดีตถึงปัจจุบัน ในหน่วยงานหรือในองค์กรต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยพนักงานหรือบุคลากรในระดับต่างๆ ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกันมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์หรือภูมิหลังของบุคคลนั่นเอง (วชิรวัชร งามละม่อม, 2558)

ประชากรศาสตร์ หมายถึง การวิเคราะห์ประชากรในเรื่องขนาดโครงสร้างการกระจายตัว และการเปลี่ยนแปลงประชากรในเชิงที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอื่นๆ ปัจจัยทางประชากรอาจเป็นไปได้ทั้งสาเหตุและผลของปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (พรพิณ ประกายสันติสุข, 2550)

ทฤษฎีประชากรศาสตร์ หมายถึง ศาสตร์วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับประชากร คำว่า “Demo” หมายถึง “People” แปลว่า ประชาชน หรือประชากร “Graphy” หมายถึง “Writing Up” หรือ “Description” แปลว่าลักษณะ ดังนั้น Demography จะมีความหมายว่าวิชาที่เกี่ยวข้องกับประชากร ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ เป็นต้น (กอบกาญจน์ เจริญทอง, 2556)

เพ็ญศิริ ผิวดิ (2555) ได้กล่าวว่า ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้ โดยนำมาเชื่อมโยงกับความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งสามารถเข้าถึงความต้องการกำหนดตลาดเป้าหมาย ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อที่มีแนวโน้มสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล

1. อายุ บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันความต้องการสินค้านั้นก็แตกต่างกัน เช่น วัยรุ่นจะต้องการสินค้าที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ส่วนผู้สูงอายุจะต้องการสินค้าด้านการรักษาสุขภาพ ซึ่งหากแบ่งช่วงอายุกลุ่มพฤติกรรมจะสามารถแบ่งลักษณะได้ดังนี้

1.1 กลุ่มวัยกลางคนจนถึงกลุ่มผู้สูงอายุ คือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปี ขึ้นไป ในกลุ่มนี้จะมีอำนาจตัดสินใจในการบริโภคมากกว่าเมื่อก่อน เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่มีรายได้ที่ดีการวางแผนลงทุนที่ดี มีความทันสมัยหาข้อมูลและรับฟังข่าวเสมอ

1.2 กลุ่มหนุ่มสาวถึงวัยกลางคน คือผู้ที่มีอายุ 20-45 ปี คนกลุ่มนี้จะมีเหตุผลในการซื้อสินค้ามากเนื่องจากเป็นวัยที่ไม่ค่อยยึดติดกับตราสินค้าที่หุรหรรราคาแพง โดยจะเน้นไปที่เลือกตามยี่ห้อของตนเอง ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะยังมีอำนาจในการซื้อไม่เพียงพอ

1.3 กลุ่มวัยรุ่น คือผู้ที่มีอายุระหว่าง 13-22 ปี กลุ่มนี้ไม่ค่อยมีอำนาจในการตัดสินใจซื้อและการซื้อสินค้าใช้เวลาในการตัดสินใจน้อยเพราะรายได้ทั้งหมดมาจากคนในครอบครัว แต่พฤติกรรมของคนกลุ่มนี้มักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่ม คนในสมาชิกกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อค่านิยมมาก

2. เพศ เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในพฤติกรรมผู้บริโภค เพราะเพศที่แตกต่างกันมักมีทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยอาจมีสาเหตุมาจากในเรื่องของการเลี้ยงดูตั้งแต่ในวัยเด็ก การปลูกฝังนิสัยมาตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยเฉพาะประเทศไทยจะมีวัฒนธรรมการเลี้ยงดูเด็กชายและเด็กหญิงที่ต่างกัน ผู้ชายจะเลี้ยงให้กล้าแสดงออกแต่ผู้หญิงจะเลี้ยงให้เรียบร้อย จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เพศชายเป็นผู้ตัดสินใจซื้อบริการของครอบครัวมากกว่าผู้หญิง โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า

3. สถานภาพ ครอบครัวสมรส โสด หย่าร้าง หรือเป็นหม้าย ซึ่งในอดีตถึงปัจจุบันเป็นเป้าหมายสำคัญของการพยายามทางการตลาดมาโดยตลอด แต่โดยสังเกตจากพฤติกรรมผู้ที่เป็นหม้ายหรือมีการหย่าร้าง จะแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่หรูหรา ทันสมัย หรือขนาดของครอบครัว เช่น มีขนาด 1-2 คนในครอบครัวสามีและภรรยา 1-3 สามารถรียาและบุตร โดยอาจแยกไปถึงวัฏจักรครอบครัวชีวิตครอบครัว เช่น แต่งงานแล้วมีบุตรยังเล็ก

4. อาชีพ อาชีพของผู้บริโภคแต่ละคนจะมีการตัดสินใจที่แตกต่างกันการบริการที่แตกต่าง เช่น เกษตรกร ชาวนา และเลือกซื้อสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพและสินค้าที่ช่วยการผลิต ส่วนพนักงานบริษัทต่างๆ ส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าที่เสริมบุคลิกภาพตนเอง ข้าราชการจะซื้อสินค้าที่มีความจำเป็น นักธุรกิจจะซื้อสินค้าที่ยกฐานะตนเองเพื่อสร้างภาพพจน์

5. รายได้ รายได้ของบุคคลจะกระทบต่อตราสินค้าและบริการที่ตัดสินใจ โดยสถานภาพเหล่านี้มาจากรายได้การออมทรัพย์ จะมีทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่อนข้างสูง นักการตลาดจึงต้องสนใจแนวโน้มของรายได้ส่วนบุคคล ผู้ที่มีรายได้ต่ำจะมุ่งไปซื้อสินค้าที่มีคุณภาพที่ดีและราคาสูงโดยมุ่งเน้นที่ภาพพจน์ของตัวสินค้า

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2552) ได้กล่าวว่าปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ เพศ อายุ การศึกษา สำหรับนักการตลาด มีความเกี่ยวพันถึงอุปสงค์และการเปลี่ยนแปลงของประชากรทำให้เกิดตลาดใหม่

1. อายุ นักการตลาดต้องคำนึงการเปลี่ยนแปลงของอายุ
2. เพศ ในปัจจุบันเพศหญิงเป็นผู้ซื้อรายใหญ่ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นเพศชาย
3. ครอบครัว ขั้นตอนสำคัญแต่ละขั้นและเป็นตัวกำหนดสำคัญของพฤติกรรม

4.การศึกษาและรายได้ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด เพราะแบบแผนขึ้นอยู่กับรายได้ของบุคคล

ปรมะ สตะเวทิน (2556) ได้อธิบายว่า ในแต่ละบุคคลมีคุณสมบัติเฉพาะที่ต่างกัน ได้กล่าวว่าเพศมีสระที่แตกต่างกันความถนัดที่ต่างกัน อายุเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความคิด ดังคำที่ว่า อาน้ำร้อนมาก่อน

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2557) ได้กล่าวถึงความหมายของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ หมายถึงลักษณะของประชากร ได้แก่ ขนาดองค์ประกอบของครอบครัว เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ระดับ รายได้ อาชีพ เชื้อชาติสัญชาติ ซึ่งโดยรวมแล้วจะมีผลต่อรูปแบบของอุปสงค์และปริมาณการซื้อผลิตภัณฑ์นั้น

สุสา ชัยสุรัตน์ (2552) กล่าวว่า ประชากรศาสตร์หมายถึง ปัจจัยต่างๆที่เป็นหลักเกณฑ์ในการบ่งบอกถึงลักษณะทางประชากรที่อยู่ในตัวบุคคลนั้นๆ ได้แก่ อายุ เพศ ขนาดครอบครัว รายได้ การศึกษา อาชีพ วัฏจักรชีวิต ศาสนา เชื้อชาติสัญชาติและสถานภาพทางสังคม

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมา ผู้ศึกษาได้นำลักษณะด้านประชากรศาสตร์มาใช้ในการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน ทั้งเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งจะมีผลต่อทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ที่จะบ่งบอกได้ถึงความต้องการที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude Theory)

นักศึกษาสังคมที่มุ่งเน้นด้านจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) เห็นว่าการศึกษาสภาพทางจิตของมนุษย์ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสังคมมีส่วนทำให้เราสามารถเข้าใจถึงการดำรงอยู่หรือลักษณะการปฏิบัติงานที่สำคัญ ทำให้เกิดทัศนภาพ (Perception) โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติ (Attitude) ที่แตกต่างกัน ในปัจจุบันความสนใจเกี่ยวกับทัศนคติมีอยู่อย่างกว้างขวางกระทั่งความหมายทางวิชาการกับความหมายทางสามัญสำนึกแตกต่างกันอย่างมาก หลายท่านมองปัญหาที่สังคมประสบและวิธีการแก้ไขทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและเห็นว่าการเปลี่ยนทัศนคติเป็นทั้งบทสรุปและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในปัจจุบันเท่าๆกับการที่จะกำหนดจุดยืนเป็นวิธีแก้ปัญหา

ทิตยา สุวรรณะขุ (2543) ได้กล่าวว่า นักวิจัยมักใช้ทัศนคติ (เจตคติ) เป็นตัวแปรหนึ่งของ การวิจัย เพื่อให้เข้าใจหรือทำนายพฤติกรรมที่กำลังศึกษาอยู่ ทัศนคติจึงเป็นตัวแปรที่นิยมใช้ของนักวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และนักสังคมสงเคราะห์ของไทยเป็นอย่างมาก คำว่า “Attitude” ความหมายดั้งเดิม หมายถึง (A Person’s Bodily Position or Posture) แต่ปัจจุบันทางสังคมศาสตร์มักใช้ในความหมายของท่าทางของจิตใจคน (Posture of the Mind) มากกว่าของร่างกาย นอกจากนี้ “ทัศนคติ” ยังเป็นคำที่ใช้แพร่หลายมากที่สุดมากกว่าคำใดๆ ในสาขาวิชาต่างๆ ทางสังคมศาสตร์ เพราะทัศนคติช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งความซับซ้อนได้โดยไม่ทำให้ความคิดสับสน ช่วยลดความซับซ้อนของประสบการณ์ได้อย่างดี คนเราไม่สามารถจดจำ

ประสบการณ์ต่างๆได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องจัดประสบการณ์ต่างๆออกเป็นพวกเป็นหมู่ ทั้งมีการแสดงความรู้สึก อารมณ์ต่อประสบการณ์นั้นๆ ทักษะจึงเป็นตัวจักรสำคัญตัวหนึ่งที่ส่งผลต่อแต่ละบุคคลในสังคม ดังนั้น ทักษะจึงได้รับการนิยามที่แตกต่างกันมากที่สุด ที่สำคัญ ทักษะ (Attitude) มาจากรากศัพท์ภาษาละติน aptus มีความหมายว่า กระทำให้เหมาะสมก็คือมาจากความรู้สึกส่วนตัวหรือสภาพของจิตใจที่มีการเตรียมการในการกระทำ

ทักษะ (Attitude) หรือบางครั้งมีผู้ใช้คำไทยว่า ท่าที หรือเจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มาและกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือคัดค้านต่อสิ่งของหรือบุคคล ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ ทักษะเห็นได้จากพฤติกรรมแบบสู้ (Approach) หรือแบบหนี (Withdrawal) ดีหรือไม่ดี บวกหรือลบต่อวัตถุ (บุคคลและกลุ่ม) และสถานการณ์ที่เป็นเป้าหมาย ทักษะมีความยืดหยุ่นและมีความมั่นคงมากกว่าความคิดเห็น แต่น้อยกว่าค่านิยมและความเชื่อ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และก่อให้เกิดพฤติกรรมตามมาภายหลัง ทักษะจึงเป็นความรู้สึกหรือความเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นไปในรูปแบบของการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดีหรือไม่ดี ซึ่งทักษะไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่เกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์รวมทั้งได้รับการอบรมสั่งสอนเมื่อเยาว์วัย

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า ทักษะ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจของบุคคลที่เป็นผลมาจากการได้รับการอบรม การเรียนรู้จากสังคม สภาพแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ ที่กลายเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลทั้งที่เป็นความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ความรู้ความเข้าใจและอารมณ์ ประกอบกันเป็นลักษณะของความโน้มเอียง (Predisposition) ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางบวก (สนับสนุน)เช่น เห็นด้วย ชอบ ดี เป็นต้น หรือทางลบ (คัดค้าน) เช่น ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่ดี เป็นต้น ต่อสิ่งที่มีทักษะ (Attitude object) นั้น ทักษะสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและสิ่งแวดล้อม

การเกิดทักษะ

จิตยา สุวรรณะชฎ (2543) ทักษะมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มิใช่สิ่งที่มีติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังการเจริญเติบโตของมนุษย์ เป็นผลของปัจจัยต่างๆ อันเป็นภูมิหลังของบุคคลนั้นๆ รวมถึงความบีบคั้นหรืออุปสรรคที่เผชิญอยู่ ตลอดจนความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมแต่ละคนและมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมที่แต่ละคนได้รับ นักจิตวิทยาหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า ทักษะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่คนเราได้มีประสบการณ์โดยตรงหรือโดยอ้อม การเรียนรู้ทักษะสามารถทำให้ทราบได้ว่าทักษะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร โดยการเกิดทักษะนั้นจะสามารถเรียนรู้จาก 3 รูปแบบ ได้แก่

1) การเกิดทักษะจากการเรียนรู้แบบโยงความสัมพันธ์ การเรียนรู้แบบนี้เป็นเรื่องง่ายแก่การทำความเข้าใจ คือ ถ้าเรานำเอาสิ่งเร้าที่เป็นแกนกลางไปเข้าคู่กับสิ่งเร้าที่มีอำนาจทำให้เราต้องตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา และในที่สุดสิ่งเร้าที่เป็นแกนกลางจะมีอำนาจทำให้เกิดการตอบสนองอย่างนั้นตามไปด้วย

2) การเกิดทัศนคติเพราะหลักการเรียนรู้จากผลกรรม คนเราเรียนรู้จากผลการกระทำในอดีต ถ้าผลกรรมน่าพอใจก็จะมีแนวโน้มที่จะทำอย่างนั้นอีก แต่ถ้าผลกรรมไม่น่าพอใจก็จะมีแนวโน้มไม่ทำอย่างนั้นอีก

3) การเกิดทัศนคติจากการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ทัศนคติที่เกิดขึ้นอาจมาจากการเลียนแบบผู้อื่น จากการค้นพบทางจิตวิทยา พบว่าเพียงแค่เห็นตัวอย่างจากผู้อื่นคนเราก็จะสามารถเรียนรู้ได้แล้ว ถึงแม้จะไม่ได้นำเอาความรู้้นั้นมาปฏิบัติก็ตาม ที่สำคัญทัศนคดียังเกิดจาก

ก) การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข) ความสามารถในการแยกแยะความแตกต่าง สิ่งดีสิ่งไม่ดี

ค) ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกันออกไป

ง) การเลียนแบบหรือการรับเอาทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน

องค์ประกอบของทัศนคติ

สำหรับองค์ประกอบของทัศนคติได้มีนักวิชาการที่แบ่งองค์ประกอบของทัศนคติออกเป็น 3 องค์ประกอบ Sharon และ Saul (1996) ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective component) การตอบสนองเป็นผลมาจากอารมณ์ ในลักษณะที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ รวมถึงคำพูดที่แสดงออกมาถึงอารมณ์และความรู้สึก

2. องค์ประกอบด้านความรู้และความเข้าใจ (Cognitive component) เป็นไปในลักษณะของสติและเหตุผลตอบสนองในการรับรู้และคำพูดที่แสดงออกถึงความเชื่อ ความคิดว่าอะไรถูกอะไรผิด องค์ประกอบด้านนี้เป็นลักษณะที่มีทิศทาง คือ ดีหรือเลว ประโยชน์หรือโทษ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) การกระทำที่แสดงออกยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ต่อสิ่งที่มีทัศนคติด้วย อาจเป็นทั้งนามธรรมและรูปธรรม เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเราหรือสิ่งที่ห่างไกลออกไป

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540) กล่าวว่า ผลรวมขององค์ประกอบทั้ง 3 จะบอกถึงสภาพความพร้อมทางจิตของมนุษย์ในการกระทำพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่บ่งบอกถึงความพึงพอใจและเกิดจากวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้ตลอดชีวิต

Rosenberg & Hovland (1960) กล่าวว่า ทัศนคติคือความรู้สึกและความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อสิ่งของบุคคลสถานการณ์สถาบัน และข้อเสนอใดๆ ในทางที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมอย่างเดียวกันตลอดเป็นการจูงใจต่อแนวโน้มในการตอบสนองอย่างเฉพาะเจาะจงกับสิ่งที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ประการนี้ มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ซึ่งทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น เกิดจาก ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความเชื่อ แล้วแปรเปลี่ยนไปเป็น ความรู้สึก อารมณ์ และแสดงพฤติกรรม การกระทำ การตอบสนองออกมา ซึ่งมีได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ นั้นเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ จึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ตามประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงอาจจะช้าหรือเร็ว นั้น พอที่จะสรุปวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลไว้ดังนี้ คือ

1. การยอมตาม (Compliance) เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีการปรับตัวให้เข้ากับสังคม กล่าวคือ บุคคลจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพราะถูกแรงกดดันจากกลุ่ม หรือสถานการณ์ในกลุ่ม บังคับให้ยอมตามและเปลี่ยนทัศนคติเดิมไป

2. การเลียนแบบ (Identification) เป็นการทำตามแบบพฤติกรรมที่บุคคลมองเห็นจากตัวแบบ โดยเกิดความชอบหรือศรัทธาก่อน แล้วจึงทำตามและพยายามทำตามให้เหมือนตัวแบบมากที่สุด

3. ความต้องการที่จะเปลี่ยน (Internalization) เป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่บุคคลเกิดการเรียนรู้ในสังคม และมองเห็นการกระทำบางอย่างที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าในสังคมได้เมื่อบุคคลต้องการความก้าวหน้าจึงเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมไปตามทัศนคติใหม่ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติมีทฤษฎีที่กล่าวถึงอยู่หลายทฤษฎี ที่สำคัญได้แก่ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของนักวิชาการมหาวิทยาลัยเยล ทฤษฎีพลวัตรของกลุ่มทฤษฎีการขัดแย้งทางความคิด ทฤษฎีความไม่คล่องจองของปัญญา ซึ่งสาระสำคัญของทฤษฎีมีดังนี้

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของมหาวิทยาลัยเยล

คาร์ล โฮว์แลนด์ (Carl Holand) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยเยล ผู้เสนอทฤษฎีกล่าวว่า ทัศนคติของคนเราจะได้รับอิทธิพลหรือการเปลี่ยนแปลงได้โดยการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ (belifes) เดิมที่มีอยู่ ความเชื่อจะเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการรับข้อมูลใหม่ (New information) จากกระบวนการหนึ่งที่เรียกว่า กระบวนการโฆษณาชวนเชื่อ (Persuasive communication) ซึ่งเป็นวิธีการนำเสนอความเชื่อใหม่ๆ โดยมีเหตุผลสนับสนุนเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและทำให้ผู้ฟังคล้อยตามจนเปลี่ยนแปลงความเชื่อไปในที่สุด กระบวนการเปลี่ยนแปลงความทัศนคติของโฮว์แลนด์ มี 4 ขั้นตอน คือ

1. Attention หมายถึง หลักการดึงความสนใจให้ผู้รับฟังเกิดความตั้งใจที่จะรับฟังข่าว

2. Comprehension หมายถึง การทำความเข้าใจว่าข่าวสารสามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด

3. Acceptance หมายถึง การยอมรับข่าวสารมีมากน้อยเพียงใด

4. Retention หมายถึง การเก็บ จดจำข่าวสารนั้นว่าจดจำขึ้นใจเพียงใด

นอกจากนี้ โฮว์แลนด์ ได้กล่าวถึงตัวแปร (Variableas) ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้วย ซึ่งตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1. Source หมายถึง ตัวบุคคลที่เป็นผู้สื่อสารชวนเชื่อ (Persuasive massage) มีความน่าเชื่อถือเพียงใด

2. Communication หมายถึง ระบบของกระบวนการสื่อสารทั้งหมด ตั้งแต่ตัวสารที่ชัดเจน การสั่งการที่ถูกต้อง การใช้ภาษาที่ดีหรือวิธีการที่ถูกต้อง

3. Audience หมายถึง ผู้รับข่าวสารมีความฉลาด มีความคิดความสนใจ ความทะเยอทะยานหรือทัศนคติเดิมเข้ากับข่าวสารได้หรือไม่

4. Audience reaction หมายถึง ปฏิกริยาของผู้ฟังข่าวเป็นไปในทางบวกหรือลบ อาจเรียกว่า หลักใครพูดอะไรกับใครและได้ผลอย่างไร ซึ่งเป็นเทคนิคการเข้าไปมีอิทธิพล (Influence techniques) ต่อการมีทัศนคติและการยอมรับข่าวสารที่ต้องการชักจูง (Persuasive messages) นั้นๆ

การวัดทัศนคติ

ทัศนคติเป็นภาวะโน้มเอียงของการแสดงออกไม่ใช่การกระทำแต่เป็นความรู้สึก มีลักษณะเป็นอัตนัย (Subjective) บุคคลอาจให้ข้อเท็จจริงด้วยความไม่จริงใจ มักจะไตร่ตรองถึงความเหมาะสมตามสภาพทางสังคม ค่านิยม การยอมรับหรือไม่ยอมรับ การชอบหรือไม่ชอบของคนในสังคม การวัดทัศนคติเป็นเพียงการบันทึกจากคำพูดและพยายามหาความสัมพันธ์ระหว่างคำพูดของบุคคลนั้นกับสิ่งหรือค่านิยมของเขา ที่ผู้ทำการวัดสามารถมองเห็นและเป็นเพียงการคาดคะเน (Estimate) ทัศนคติของบุคคลนั้นเท่านั้น ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติอาจมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคล วิธีนี้กระทำได้ยากและผลลัพธ์ก็ยังไม่อาจให้ความมั่นใจได้ว่าแม่นยำตรงจริง เพราะการแสดงออกของบุคคลที่เป็นอาภักปฏิกิริยาอาจไม่สะท้อนหรือสื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่แท้จริงของเขาได้

2. วิธีการรายงานด้วยคำพูด มักใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และ/หรือการสัมภาษณ์ (Interview) ที่มีลักษณะแบบปรนัย (Objective)

3. วิธีการแปลความหมาย เป็นวิธีการหาทัศนคติของบุคคลแบบอัตนัย โดยที่ผู้ถูกถามไม่ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของผู้ทำการศึกษา ไม่ระแวงสงสัยหรือหวั่นเกรงที่จะตอบคำถามหรือแสดงความคิด ไม่ถูกจำกัดทั้งทางด้านระยะเวลาและขอบเขตของเนื้อหา เป็นวิธีที่สามารถวัดทัศนคติของบุคคลได้ละเอียดชัดเจน ถูกต้องที่สุด แต่มีข้อจำกัดว่าต้องใช้ผู้ศึกษาที่มีความสามารถมีความชำนาญทางจิตวิทยามากและใช้เวลามาก เหมาะสำหรับการใช้กับคนจำนวนน้อย เครื่องมือวัดทัศนคติที่นิยมใช้กันแพร่หลายได้แก่ วิธีการวัดช่วงเท่ากัน (Equal appearing interval scal) ของเทอร์ริสโตนและแบบมาตรบอกการประมาณค่า (Summated rating scal) ของลิเคิร์ท ซึ่งเป็นการวัดระดับความรู้สึกของตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2542, หน้า 26-31) ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะแบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ท ซึ่งเป็นต้นแบบในการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติในการวิจัยครั้งนี้ ลิเคิร์ทได้สร้างแบบวัดทัศนคติที่กำหนดให้ข้อความทุกข้อความในแบบวัดทัศนคติ คือ ผลรวมของคะแนนทุกข้อในแบบวัด ซึ่งลิเคิร์ทถือว่าผู้มีทัศนคติต่อสิ่งใดก็ย่อมมีโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นจะมีมาก และโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นจะมีน้อย ในทำนองเดียวกันผู้มีทัศนคติไม่ติดต่อสิ่งใดนั้นโอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นจะมีมาก คะแนนรวมทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ตอบในแบบวัดทัศนคติของแต่ละคน ซึ่งจะมีระดับการเลือกตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการใช้วัดทัศนคติของลิเคิร์ทสามารถใช้จำนวนข้อคำถามได้มาก จึงทำให้ครอบคลุมประเด็นของเนื้อหาที่น่าสนใจได้อย่างกว้างขวาง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีการกล่าวถึงกันเป็นระยะในแวดวงของนักวิชาการตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งได้มีการกล่าวถึงแต่ยังไม่แพร่หลายด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ แนวคิดยังขาดความชัดเจนและคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจ เมื่อประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน และเมื่อรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัยได้เข้าบริหารประเทศในปลายปี พ.ศ.2540 ภาวะแวดล้อมและเงื่อนไขการกู้วิกฤตเศรษฐกิจทำให้รัฐบาลต้องหันมาให้ความสนใจประเด็นนี้อย่างจริงจัง โดยได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศและเพื่อให้สามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันการณ์ รัฐบาลได้มีหนังสือลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2540 ขอความร่วมมือจากมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในการดำเนินการค้นคว้า วิจัย เพื่อนำเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในแก้ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนถาวรโดยเร็วที่สุด คณะทำงานเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ระดมนักคิดในประเทศหลายสาขาที่อาสาสมัครมาร่วมทำงานและคณะทำงานได้จัดเอกสารข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ.2542 ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จัดทำบันทึกเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาคณะรัฐมนตรีในการประชุมวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2542 ได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอและเห็นสมควรให้เร่งสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในหน่วยงานภาครัฐเพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและร่วมส่งเสริมธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย โดยมีคำสั่งให้จัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อหน่วยงานของรัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยไม่ถูกยกเลิกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลซึ่งจะทำให้การดำเนินการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นไปได้อย่างต่อเนื่องต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2542

2.3.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ได้ยกเลิกไปแล้วและปรับปรุงเพิ่มเติมตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546) มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ดังนี้ (พัชรวิทย์ สิริโรส และคณะ 2561)

1) หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎกติกาและการปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก

2) หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

4) หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5) หลักความพร้อมรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่ยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตนเอง

6) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

2.3.2 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

ธีรยุทธ บุญมี (2541) อธิบายว่า Good Governance คือกระบวนการความสัมพันธ์ (Interactive Relation) ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปในการที่จะทำให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรมโปร่งใส ยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้ การบริหารประเทศที่ดีควรเป็นความร่วมมือแบบสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างรัฐบาล ประชาธิปไตยและฝ่ายสังคม เอกชน องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานรัฐ (NGOs) โดยเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การร่วมมือกันกำหนดนโยบาย (Shared Policy Making) และการจัดการตนเอง (Self-Management) ของภาคสังคมเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมมากขึ้น

เสน่ห์ จามริก (2541) เห็นว่า Good Governance หรือการบริหารจัดการที่ดีนั้น มีความหมายถึงระบบการปกครองที่อำนาจรัฐสะท้อนและสนองตอบต่อปัญหา ความต้องการของคนส่วนใหญ่ ซึ่งจะเห็นว่ามีตัวละครในด้านหนึ่งคือ อำนาจอธิปไตย และอีกด้านหนึ่ง คือ คนส่วนใหญ่ของประเทศ การที่จะทำให้เกิดระบบการปกครองที่อำนาจรัฐต้องสนองตอบความต้องการของคนส่วนใหญ่ต้องมีตัวเชื่อมก็คือ ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน ถ้าไม่มีตัวเชื่อมสองตัวนี้ หลักการของ Good Governance ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ซึ่งการสร้าง Good Governance ในทางปฏิบัตินั้น ก็คือ การสร้างฐานชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนไม่ใช่เฉพาะเรื่องสิทธิทางการเมือง แต่ต้องเป็นการพัฒนาในลักษณะเพิ่มพลังทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมให้กับกลุ่มชนที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะกลุ่มกรรมการกลุ่มเกษตรกร ซึ่งประกอบกันเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศ การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนที่จะนำไปสู่ Good Governance นั้น จึงต้องประกอบไปด้วยฐานคติ ที่สำคัญ 4 ฐาน คือ ฐานเศรษฐกิจ ฐานชุมชน ฐานปัญญา และฐานสภาพแวดล้อม ซึ่งล้วนปฏิสัมพันธ์และเกื้อกูลกัน

ประมวล รุจนเสรี (2542) กล่าวว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง การปรับวิธีคิดวิธีบริหารราชการของประเทศไทยเสียใหม่ทั้งระบบ โดยกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมาเพื่อทุกคน ทุกฝ่ายในประเทศไทยร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหาพัฒนานำแผ่นดินไปสู่ความมั่นคง ความสงบ สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) กล่าวว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่างภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคปัจเจกชนและครอบครัว ภาคต่างประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมให้กับทุกภาคในสังคมไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง โครงสร้างและกระบวนการของธรรมนูญบาล (Structure and process) ที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้จะต้องเป็นโครงสร้างและกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศที่ทุกภาคไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาสังคม ภาคปัจเจกชนและครอบครัวมีส่วนร่วมกันผลักดันขับเคลื่อนสังคมไปข้างหน้า โดยจะต้องมีกฎเกณฑ์ (NORM) เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาค กฎเกณฑ์นี้อาจประกอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎและข้อบังคับรวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษรอื่นเช่น กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียมประเพณีทางศาสนา ทางศีลธรรมหรือจริยธรรม ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะสร้างสิทธิและการยอมรับในส่วนร่วมของแต่ละภาค

ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ (2545) กล่าวว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่าการดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทานุมัติ อย่างกว้างขวางของสังคมโดยมีนัยสำคัญต่อประเด็นในเรื่องความเสมอภาค ความยากจนและภาคประชาชน

ลิขิต อีระเวคิน (2548) กล่าวว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง กระบวนการปกครองบริหารประเทศโดยมีกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของสังคมและประชาชน ไม่ละเมิดกฎหมายและหลักนิติธรรม อธิบายความได้ว่ากลุ่มบุคคลที่บริหารประเทศ คือ รัฐบาล Governance หรือส่วนกระบวนการปกครองบริหารประเทศ คือ Governance หลักธรรมนูญบาล คือ Good Governance ซึ่งใช้ได้ในระดับการบริหารประเทศสูงสุดได้แก่ คณะรัฐมนตรี รวมทั้งในระดับกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งได้แก่ การบริหารโดยระบอบราชการจนถึงการปกครองบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง การปกครองด้วยหลักการบริหารจัดการที่ดีงามโดยเป็นเรื่องของการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สันติ ลดการทุจริตมีความโปร่งใสโดยได้รับความร่วมมือในการบริหารงานจากทุกฝ่าย

2.3.3 ความสำคัญของหลักธรรมนูญบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน แก้ไขภัยวาทะวิฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของ

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญโลกยุคปัจจุบัน

ขณะศักดิ์ ยูวบูรณ์ (2543) กล่าวว่า Good Governance เป็นแนวคิดของ ธนาคารโลกที่ใช้ในการกำหนดนโยบายการให้กู้เงินกับประเทศกำลังพัฒนา คำนิยามความหมายของ Good Governance ระบบบริหารจัดการที่ดีในระบบราชการไทยแนวทางการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งควรส่งเสริมให้สังคมไทย อยู่บนพื้นฐานหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติ ธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิดและหลักความ คำนึงคนนอกจากนี้ยังกล่าวถึง ยุทธการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่ต้องมีการปฏิรูปบทบาท หน้าที่โครงสร้าง และกระบวนการทำงานของหน่วยงาน ตลอดจนสร้างกลไกบริหารภายในภาครัฐกิจ เอกชนต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้หน่วยงานเอกชนมีกติกาการทำงานที่โปร่งใสต่อลูกค้ามีความ รับผิดชอบต่อสังคมภาคประชาชนควรตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบในเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ธนาคารโลก หรือ World Bank ได้นำไปใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณปี ค.ศ.1989 ซึ่งใช้ใน รายงานเรื่อง “Sub-Sahara :From Crisis to Sustainable Growth” (นฤมล ทับจุมพล 2541) โดยได้ให้ความหมายว่า Good Governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทาง การเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศเพื่อการพัฒนา โดยนัยของความหมายของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิ บาล เพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มี ระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้ง ระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้

จากการศึกษาพบว่า คำนิยามที่หน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ได้นำเสนอไว้นั้นมี ความสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และมีความเหมาะสมกับ วัฒนธรรม สังคม และลักษณะการปกครองในปัจจุบัน สรุปได้ว่า Good Governance ทำหน้าที่เป็น กลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกัน และคำว่า Good Governance ในที่นี้ หมายถึง การบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการบริหารจัดการที่มุ่งเน้น หลักการโดยมิใช่หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงานแต่เป็นหลักการการทำงาน ซึ่งหากมีการ นำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้วจะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ความเป็นธรรม ความสุจริต และความมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของสังคมและประชาชน

2.3.4 หลักธรรมาภิบาล

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะและบุญมี ลี (2544) กล่าวว่าหลักธรรมาภิบาลของสำนักงาน ข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานข้าราชการ พลเรือน (ก.พ.) เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ว่าด้วยหลักการสำคัญของหลักธรรมาภิบาลมีอยู่ 6 ประการ

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีความเป็นธรรม มีการปฏิรูป กฎหมายอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน ซึ่งประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของ ตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆและมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การร้องเรียนหรือการร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์การลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีระเบียบวินัย

3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การตรวจสอบความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนหรือสอบบวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

4) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงความประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

5) หลักความพร้อมรับผิชอบ ได้แก่ การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติคุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่ได้ขึ้นจากการปฏิบัติและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการความมีประสิทธิภาพและ ความมีประสิทธิภาพทั้งด้านปริมาณและคุณค่า

โดยสรุป หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาครัฐกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อป้องกัน แก่ไขเยียวภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

2.3.5 พื้นฐานสำคัญของหลักธรรมาภิบาล

พื้นฐานสำคัญของหลักธรรมาภิบาล มีดังนี้

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยแรงศรัทธาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น

ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความจำเป็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

5) หลักความพร้อมรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีข้อจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยแรงจูงใจให้คนไทยมีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ดังนั้นเพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดในทุกภาคของสังคมจำเป็นจะต้องร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วน คือ ภาครัฐ ต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการการทำงานของหน่วยงาน และกลไกการบริหารภาครัฐให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมที่โปร่งใสซื่อตรงเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนและองค์กรเอกชนต่างๆ มีกติกาการทำงานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ซื่อตรง เป็นธรรม ต่อลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการร่วมทำงานกับภาครัฐและประชาชนอย่างราบรื่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน และภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคม ในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

2.3.6. การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล

ในการสร้างธรรมาภิบาล ต้องสร้างโดยคนทั้งสังคม อย่างไรก็ตามราชการหรือภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศ และเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนา จำเป็นต้องให้การสนับสนุน และเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการอย่างจริงจังในการกระตุ้นและวางรากฐานสู่สังคมธรรมาภิบาล ซึ่งคณะทำงานด้าน Good Governance มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศโดยได้เสนอบทบาทภาครัฐในการส่งเสริมธรรมาภิบาลโดยสรุป ดังนี้

1) ให้การสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย บุคลากร และทรัพยากรอย่างชัดเจนและจริงจัง เพื่อให้การดำเนินการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ทั้งในส่วนที่มีการดำเนินการโดยหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในภาคราชการและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่อยู่นอกภาคราชการซึ่งได้ริเริ่มดำเนินการบ้างแล้วสามารถทำงานได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพิจารณาเสนอ

กฎหมายเพื่อวางแนวทางให้เกิดกลไก และการดำเนินการสร้าง ธรรมนูญ ซึ่งมีการบวนการที่ต่อเนื่อง

2) ให้ความสำคัญกับการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะกฎหมาย และการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งและในกระบวนการกำหนดกฎหมายต่าง ๆ ควรมีการทบทวน ถึงเจตนารมณ์ที่จริงของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้วางรากฐานธรรมนูญในสังคมไทยไว้ระดับหนึ่งแล้ว

3) ให้ความสำคัญและเร่งผลักดันการปฏิรูปภาครัฐให้เป็นรูปธรรม โดยเน้นการ ปฏิรูป ภาครัฐให้เป็นรูปธรรม โดยเน้นการปฏิรูปในส่วนที่เป็นหัวใจของระบบ ได้แก่ ระบบ บประมาณและระบบการบริหารงานบุคคลซึ่งเป็นหัวใจของระบบได้แก่ ระบบงบประมาณและระบบ การบริหารงานบุคคล ซึ่งจะเป็นส่วนที่มีความสำคัญ และต้องการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ซึ่งการปฏิรูป ในทิศทางที่ถูกต้องจะเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างธรรมนูญภาครัฐ

4) เร่งกำหนดมาตรการแผนงานและแนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามทุจริตคอร์รัปชันให้หมดไปจากวงการราชการและการเมืองที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและเด็ดขาดเพื่อเรียกความศรัทธาจากประชาชน ธุรกิจเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

5) ทบทวนระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนา และยกระดับมาตรฐานการ ดำเนินธุรกิจของภาคธุรกิจเอกชนให้มีความโปร่งใส สุจริต และให้การสนับสนุนและดูแลหน่วยงานทั้ง ภาครัฐและเอกชนให้มีความโปร่งใส สุจริต และให้การสนับสนุนและดูแลหน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนที่ดำเนินการด้านนี้ เช่น หน่วยงานของกระทรวงพาณิชย์ คณะกรรมการดูแลและกำกับตลาด หลักทรัพย์ เป็นต้น

6) เร่งผลักดันการปฏิรูปการศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้องโดยการเน้นการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ระบบการวัดผลจากผู้เรียนและการกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษาไปสู่ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนและผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรง

7) กระตุ้นความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญในการสร้าง ธรรมนูญ ในประเด็นการสร้างโปร่งใส การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน สิทธิและหน้าที่ของประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการบริหาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านสื่อของรัฐอย่างต่อเนื่องเป็นระบบซึ่งสิ่ง เหล่านี้จะเป็นวิธีทางหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งในภาคประชาชนข้อเสนอเหล่านี้เป็นเพียงข้อเสนอ ที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อวางรากฐานธรรมนูญในสังคม อย่างไรก็ตาม ยังมีมาตรการและ แนวทางข้อเสนออีกหลายประการที่รัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาพิจารณาเพื่อดำเนินการได้ตาม ความเหมาะสม

2.3.7. ประโยชน์ที่จากหลักธรรมนูญ

หลักธรรมนูญ หรือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็น ทั้งกระบวนการและเป็นเป้าหมายไปในตัวนำมาสู่การเป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ คือ มีการ พัฒนาประเทศไปในทางที่สร้างความสงบสุขอย่างต่อเนื่องพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงหลักการหัวข้อสำคัญในการบริหารราชการที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งเป็น แนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำการกิจหนึ่งว่า ต้องมีความมุ่งหมายให้ บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ ดังนั้นประโยชน์ที่จากหลักธรรมนูญ คือ

1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่การบริหารราชการที่สามารถตอบสนอง (Responsiveness) ต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวก (Positive Impact) ต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ (Outcome) ตรงตามวัตถุประสงค์ (Objective) ที่วางไว้โดยมีการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result based Management) และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงาน (Performance Agreement) ในทุกระดับ

3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐซึ่งได้แก่การบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้นโดยมีการทำ Cost-Benefit Analysis ให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่างๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางแผนการทำงานและวัดผลงานของแต่ละบุคคล (Individual Scorecards) ที่เชื่อมโยงกับระดับองค์กร

4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็นซึ่งได้แก่การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process Simplification) และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ One-Stop Service

5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งได้แก่การทบทวนปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ (Process Redesign) ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ (Program Evaluation) การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการซึ่งได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลักโดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน (Citizen Survey) และความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Customer Survey) ในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง (Internal Control) ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.8. หลักธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ขณะศักดิ์ ยุวบูรณ์ 2543) มีความมุ่งหมายที่จะสร้างระบบการบริหารที่ดีในทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนโดยเน้นเฉพาะภาครัฐ ซึ่งหมายรวมถึงราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นรวมถึงองค์กรอิสระของรัฐจำเป็นต้องปรับกลไก และระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และประชาชนมีส่วนร่วมการส่งเสริมธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้เกิดขึ้นในระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีใช้การสั่งการตามลำดับขั้นแต่

จะต้องเข้าไปสร้างความเข้าใจและร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการริเริ่มปรับปรุงระบบและวิธีการทำงานให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรยึดหลักการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดหลักพื้นฐานไว้ 6 ประการ ซึ่งสามารถนำมาปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้

1) หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการให้สอดคล้องดังนี้

ก) การออกข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง

ข) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับตำบล และกฎหมายที่เกี่ยวข้องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ด้วยการปิดประกาศที่ทำการ หรือที่ชุมชนทุกหมู่บ้านหรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น ทำเป็นเอกสารแจกจ่ายการประชุมหรือเสียงตามสาย เป็นต้น

ค) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการใช้ข้อบังคับ ตำบลรวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และถูกต้องโดยไม่กั้นแกล้ง หรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ เป็นต้น

ง) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในฝ่ายพนักงานและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2) หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริตใจ อดทน มีระเบียบวินัย (ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์ 2543)

ก) บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งฝ่ายพนักงานประจำต้องยึดหลักหน้าที่รับผิดชอบของตน โดยพนักงานส่วนตำบลจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคถูกต้อง

ข) สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็น ผู้แทนของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มาประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องตามกฎหมาย

ง) ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องมีคุณธรรมสูงขึ้น เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงาน ในขณะเดียวกันเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณ

ต่าง ๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ การจัดสรรงบประมาณ ต้องให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน

จ) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเริ่มจัดทำมาตรฐานจริยธรรม หรือกรอบ กติกาการปฏิบัติงานของสมาชิกทุกคน โดยทำเป็นมติของสภาเพื่อควบคุมกันเอง มีบทลงโทษเท่าที่ทำได้ เช่น ใครละเมิดกฎระเบียบก็ให้สภาปรณามพฤติกรรมและประกาศให้ประชาชนทราบ หรือถ้า ละเมิดกฎอยู่ต่อเนื่องก็ให้สภาพิจารณาให้พ้นจากสมาชิกภาพตามที่กฎหมายองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นได้กำหนดไว้ เป็นต้น

3) หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการให้ ประชาชนตรวจสอบได้ ดังนี้ (ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์, 2543)

ก) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ ประชาชนตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 โดยเอกสารที่จะต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบ ได้แก่

ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

มติการประชุมของคณะกรรมการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลได้ ผลเสียของ ประชาชน

มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบสิทธิหน้าที่รวมทั้ง ผลได้ผลเสียแก่ประชาชนรวมทั้งมติอื่น ๆ ที่ประชาชนทราบ

วาระการประชุมของสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดเผยให้ ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจได้เข้ามาร่วมสังเกตการณ์ใน การประชุมสภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง ข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติ

ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเงื่อนไขการ ติดต่อกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐานเอกสาร ประกอบอะไรบ้าง และต้อง ใช้เวลานานเท่าใด

ผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ขององค์การปกครอง ควรที่ จะได้สรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่าทำอะไร เมื่อไหร่ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าเพื่อ จะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้

เอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา ควร เปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

ข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวชี้ถึงความสำเร็จขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะได้เปิดเผยเป็นระยะว่ามีรายรับเท่าใด มีรายจ่ายอะไร เท่าใด

ข้อมูลอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

ข) สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ก) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมที่สามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่

การปิดประกาศที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือตามแหล่งชุมชน อาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้าน

การประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราวหรือประชุมสัญจรไปตามหมู่บ้านชุมชนต่าง ๆ ให้สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้าน

การใช้ระบบหอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายรวมทั้งการใช้สื่อท้องถิ่น อาจเป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น

การจัดทำเป็นวารสารหรือเอกสารแจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลาที่เหมาะสมอาจเป็นปีละ 2-3 ครั้ง หรือทุกเดือน ซึ่งการเลือกใช้วิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละท้องถิ่นอาจใช้วิธีต่างกัน แต่ควรทำพร้อม ๆ กันไปหลายวิธีเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

4) หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตั้งแต่รับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายหรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสียนอกจากนั้นกฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รัฐธรรมนูญ มาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น (ขณะศักดิ์ ยวบูรณ์ 2543)

โดยสรุปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างน้อยได้แก่

ก) จัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนยุทธศาสตร์พัฒนา 5 ปี แผนพัฒนา 3 ปี และแผนพัฒนาประจำปี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดการจัดทำแผนพัฒนาโดยร่วมเสนอปัญหา ความต้องการ และร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนา ในรูปแบบกระบวนการประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ร่วมกำหนดทิศทาง การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะเดินไปทางใด ควรทำอะไรก่อนหรือหลัง เพื่อกำหนดแนวทางจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รายละเอียดมีดังนี้

มีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดจัดทำแผนพัฒนา โดยการร่วมเสนอปัญหา ความต้องการและร่วมเสนอโครงการเพื่อการพัฒนา ในรูปแบบกระบวนการประชา

มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ว่าทิศทางการ พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเดินไปทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง

ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมสามารถ ดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่น ๆ เป็นผู้ดำเนินการ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถ อุดหนุนงบประมาณให้ประชาชน (กลุ่ม) เป็นผู้ดำเนินการได้

ร่วมประเมินผล เมื่อดำเนินโครงการแล้ว ผู้ที่จะประเมินผลได้ดีที่สุด คือ ประชาชนเพราะประชาชนสามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการนั้นๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

ข) มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ- จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น แต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ-จัดจ้างให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและ เป็นธรรม

ค) ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้งและอำนวยความสะดวก ในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

ง) ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบังคับท้องถิ่น เพื่อให้สภาองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พิจารณาออกข้อบังคับท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดข้อบังคับท้องถิ่นที่จะได้เปิดโอกาสให้ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภา เพื่อให้ข้อบังคับได้รับการยอมรับ จากประชาชน

จ) ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542

โดยสรุปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องสร้างระบบกลไกที่จะเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม (ชนะศักดิ์ ยวบูรณ์ , 2543)

5) หลักความพร้อมรับผิชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาชุมชน และมีความ กระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความ กล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำโดย (ชนะศักดิ์ ยวบูรณ์, 2543)

ก) การจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรม และทั่วถึงทั้งในและนอก สถานที่ให้ประชาชนเป็นที่พึ่งได้เมื่อเกิดความเดือดร้อน

ข) เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน

ค) มีความจริงใจในการนำโครงการ/กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชนนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน

ง) นำเอาโครงการ/กิจกรรม ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

6) หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้ทรัพยากรและงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืนโดยควรดำเนินการ (ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์, 2543)

ก) การดำเนินแผนงาน/โครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนว่าควรจะทำโครงการอะไรก่อน-หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

ข) ในการจัดซื้อ-จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ก็จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณเหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้นและทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

ค) มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัด ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งควรมีกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้นาน

ง) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้ไหลสูญเปล่า โดยสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

จ). การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดทำทะเบียนคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบันและควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ส่วนรวม

พอจะสรุปได้ว่าหลักธรรมาภิบาล 6 ประการข้างต้นเป็นหลักพื้นฐานที่สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้จริง มีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานและความประหยัด หรือ 4 ป ได้แก่ (ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์, 2543)

ป (ประชาชน) คือการทำงานต้องมีประชาชนเป็นเป้าหมายและศูนย์กลาง เช่นการกำหนดโครงการพัฒนาต่าง ๆ ควรเป็นไปเพื่อ ตอบสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก มิใช่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร

ป (ประสิทธิภาพ) คือ การทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด เช่นกรณีประชาชนมาชำระภาษี เจ้าหน้าที่ต้องกรณต้องอำนวยความสะดวก ให้แนะนำแก่ประชาชน พร้อมทั้งดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมายอย่างถูกต้องและรวดเร็วจึงจะถือว่าทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ป (ประสิทธิผล) คือ ผลหรือคุณภาพของงานที่ทำ เช่น ประสิทธิภาพได้เน้นในเรื่องความรวดเร็วและถูกต้องตามขั้นตอน แต่ในเรื่องของประสิทธิผล จะเน้นที่ความถูกต้องของผลงานที่ทำ เช่น การรับชำระภาษีนอกจากจะให้บริการอย่างรวดเร็วแล้วผลงานที่ทำจะต้องถูกต้องไม่มีปัญหาที่ประชาชนจะต้องจะต้องกลับมาร้องขอให้แก้ไขอีก

ป (ประหยัด) คือ การทำงานของราชการจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าเงินงบประมาณทุกบาททุกสตางค์เป็นของประเทศชาติและประชาชน มิใช่งบประมาณส่วนตัว ดังนั้น การใช้จ่ายเงิน

งบประมาณจะต้องเป็นไปอย่างรอบคอบยิ่งกว่าเงินส่วนตัว การจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องมีความเหมาะสมกับราคาเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด และเปิดกว้างให้มีกระบวนการแข่งขันในการเสนอราคา ทั้งนี้ ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องริเริ่มจากกิจกรรมที่ดำเนินการได้ง่ายก่อน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนักและมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับโดยเฉพาะประเด็นความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้มีอำนาจในการบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ย่อมคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทและหน้าที่ด้วย เพื่อให้ องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น สามารถรวมพลังในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบพัฒนาท้องถิ่นและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.4.1. ความเป็นมาของการบริหาร

การบริหารเกิดขึ้นมาควบคู่กับสังคมและพัฒนาเป็นลำดับ ในระยะแรก ๆ อาจเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือโดยสามัญสำนึก เช่น ระบบครอบครัว วัด กลุ่มอาชีพ กลุ่มสนใจ ต่อมาเมื่อสังคมเจริญขึ้น สังคมมนุษย์จึงมีความจำเป็นจะต้องมีการจัดการ มีการจัดระบบความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น รู้จักแบ่งงานแบ่งหน้าที่ มีการรวมกลุ่มมีการสร้างกติกาเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ อาจกล่าวกว้าง ๆ ว่าการบริหารได้เริ่มอย่างจริงจังหลังจากการปฏิบัติอุตสาหกรรมของโลกเป็นต้นมาและได้พัฒนาก้าวหน้าตามลำดับโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการบริหารมากขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชน มีการพัฒนาผู้นำองค์กรต่างๆ เพื่อให้เป็นนักบริหารชั้นมืออาชีพมากขึ้นด้วย

ประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มมีระบบการจัดการองค์การและมีระบบการบริหารตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีจอร์จ วอชิงตัน ซึ่งก่อนหน้านั้นประเทศทางยุโรปบางประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ได้มีการจัดระเบียบการบริหารมาก่อนแล้ว สำหรับการบริหารของแต่ละประเทศก็มีข้อแตกต่างกัน อาทิเช่น การบริหารในสหรัฐอเมริกาเป็นระบบที่เปิดกว้างเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความสามารถในการแข่งขัน โดยถือเอาผลผลิตเป็นใหญ่ ส่วนในประเทศญี่ปุ่นการบริหารจะยึดหลักความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีต่อองค์กรเป็นสำคัญ สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่วิทยาการด้านการบริหารได้รับการพัฒนาก้าวหน้าไปมากที่สุดประเทศหนึ่ง โดยถือว่ารัฐประศาสนศาสตร์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของรัฐศาสตร์ที่ใช้ในการบริหารหรือการปกครองประเทศนั้นมีแนวคิด 2 แนวความคิดได้แก่ (ปัญญา ปุยเปีย, 2534)

1) แนวความคิดที่ว่าการเมืองกับการบริหารแยกจากกันโดยเด็ดขาด เพราะถือได้ว่าการบริหารเป็นงานธุรกิจประเภทหนึ่งซึ่งเป็นการถือปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและตามกฎหมายที่ระบุไว้ เพื่อให้กิจการของรัฐดำเนินไปตามเป้าหมายการบริหารจึงอยู่นอกขอบข่ายของการเมือง แนวความคิดนี้เป็นของวูดโรว์ วิลสัน (Woodrow Wilson)

2) อีกแนวคิดหนึ่ง คือ การเมืองกับการบริหารแยกกันไม่ออกเพราะกิจการทั้งสองด้านเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการปกครองประเทศ การเมืองเป็นเรื่องการกำหนดนโยบายส่วนการบริหารเป็นเรื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลการเมืองและการบริหารต้องมีความสัมพันธ์ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดของ แฟรงค์ เจ. กูดนาว (Frank J. Goodnow) งานการบริหารเป็นงานที่เกี่ยวกับการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์แล้วนำยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นศิลปะการจูงใจ การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการที่จะนำเทคนิคใด ๆ มาใช้เพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติภารกิจให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการได้โดยราบรื่นย่อมต้องพึ่งพาผู้บริหารเข้ามาช่วยในการจัดสรรทรัพยากรทั้งด้านบุคคล และวัสดุสิ่งของตลอดจนประสานการทำงานร่วมกันได้โดยไม่ติดขัด จากเงื่อนไขดังกล่าว จะเห็นถึงงานสำคัญของผู้บริหารที่จะต้องทำงานไปพร้อม ๆ กัน ตลอดเวลาอย่างน้อย 3 ส่วน คือ

- ก) ในส่วนที่เป็นผู้นำมีภาระหน้าที่ในการเป็นผู้นำในกิจกรรมขององค์การ
- ข) ในส่วนภารกิจ เป็นการจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งประสานการปฏิบัติให้เรียบร้อยตามเป้าหมาย
- ค) ในส่วนที่รับผิดชอบ ต้องทำให้งานต่าง ๆ สามารถสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.4.2 ความหมายของการบริหาร

บาร์นาท (Banard 1956) การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จโดยบุคคลอื่น
 ไซมอน (Simon.1964) การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
 สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวว่า คำว่า การบริหารนิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีคำศัพท์บัญญัติว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) และคำว่า การจัดการ (Management) นิยมใช้ในการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้

- 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 2) การบริหาร
- 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- 5) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
- 6) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (Collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (Group effort)
- 7) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- 8) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์
- 9) การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

2.4.3. กระบวนการบริหารจัดการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2545) กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการ หมายถึง หน้าที่พื้นฐาน 4 ประการของผู้จัดการได้แก่

1) การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ และพิจารณาถึงวิธีการที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ดังนั้นผู้บริหารจึงตัดสินใจว่าบริษัทมีวัตถุประสงค์อะไรในอนาคตและต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ลักษณะการวางแผน มีดังนี้

- ก) การดำเนินการตรวจสอบตนเอง เพื่อกำหนดสถานภาพในปัจจุบันขององค์กร
- ข) การสำรวจสภาพแวดล้อม
- ค) การกำหนดวัตถุประสงค์
- ง) การพยากรณ์สถานการณ์ในอนาคต
- จ) การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานและความจำเป็นในการใช้ทรัพยากร
- ฉ) การประเมินแนวทางการปฏิบัติงานที่วางไว้
- ช) การทบทวนและปรับแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ของการ

ควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

- ช) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการวางแผนเป็นไปอย่างทั่วถึง

2) การจัดองค์กร (Organizing) เป็นขั้นตอนในการจัดบุคคลและทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในการทำงานนั้นหรือเป็นการแบ่งงานและจัดสรรทรัพยากรสำหรับงานเพื่อให้งานเหล่านั้นสำเร็จ การจัดองค์กรประกอบด้วย

- ก) การระบุอธิบายงานที่จะถูกนำไปดำเนินการ
- ข) การกระจายงานออกนอกพื้นที่
- ค) การรวมหน้าที่ต่างๆเป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมและ

สามารถบริหารจัดการได้

- ง) การอธิบายสิ่งที่จำเป็นหรือความต้องการของตำแหน่งงาน
- จ) การมอบหมายงาน ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่
- ฉ) การทบทวนและปรับโครงสร้างขององค์การเมื่อมีสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

และผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามกำหนด

- ช) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการจัดองค์กรเป็นไปอย่างทั่วถึง

- ซ) การกำหนดความจำเป็นของทรัพยากรมนุษย์

- ฌ) การสรรหาผู้ปฏิบัติงานอย่างมีศักยภาพ

- ญ) การคัดเลือกจากบุคคลที่สรรหามา

- ฎ) การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่าง ๆ

- ฏ) การทบทวนและปรับปรุงคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรมนุษย์ กรณีเมื่อ

เกิดสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

- ฐ) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการวางแผนเป็นไปอย่างทั่วถึง

3) การนำ (Leading) เป็นขั้นตอนในการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นและชักนำความพยายามของพนักงานให้บรรลุเป้าหมายองค์การ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการใช้ความพยายามของ

ผู้จัดการที่จะกระตุ้นพนักงานมีศักยภาพในการทำงานสูงจะช่วยงานบรรลุผลสำเร็จ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา การนำประกอบไปด้วย

- ก) การติดต่อสื่อสารและอธิบายวัตถุประสงค์ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบ
- ข) การมอบหมายมาตรฐานของการปฏิบัติงานต่าง ๆ
- ค) การให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานกับการปฏิบัติงาน

ง) การยกย่องสรรเสริญ และการดำเนินดีตัวอย่างยุติธรรมและถูกต้องเหมาะสม

จ) การจัดหาสภาพแวดล้อมมากระตุ้นจิตใจ โดยการติดต่อสื่อสารเพื่อสำรวจความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ฉ) การทบทวนและปรับวิธีการของภาวะความเป็นผู้นำเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

ช) การติดต่อสื่อสารโดยทั่วทุกแห่งในกระบวนการของภาวะผู้นำ

4) การควบคุม (Controlling) เป็นการติดตามผลการทำงานและแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็นหรือเป็นขั้นตอนของการวัดผลการทำงานและดำเนินการแก้ไขเพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการการควบคุมประกอบไปด้วย

- ก) การกำหนดมาตรฐาน
- ข) การเปรียบเทียบและติดตามผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน
- ค) การแก้ไขความบกพร่อง
- ง) การทบทวนและปรับวิธีการควบคุม เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

จ) การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการควบคุมเป็นไปอย่างทั่วถึง

2.4.4 ผู้นำทางทฤษฎีการบริหาร

1) ผู้นำทางทฤษฎีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

เทเลอร์ (Tayler 1911) เป็นเจ้าของทฤษฎีการบริหารตามแนววิทยาศาสตร์ เน้นการบริหารงานเพื่องานไม่ใช่เพียงการปฏิบัติงานตามวิธีง่าย ๆ แบบสามัญสำนึก การทำงานต้องมีหลักเกณฑ์เป็นวิทยาศาสตร์ โดยการแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการตัดสินใจดำเนินการ เพราะเชื่อว่าจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและผลผลิตมากขึ้น สิ่งที่เทเลอร์ให้ความสนใจมากที่สุดคือเวลาและการเคลื่อนไหว

2) ผู้นำทางทฤษฎีการบริหารองค์การที่ต่อเนื่อง

ฟายอล (Fayol 1949) เป็นนักอุตสาหกรรมที่ยิกระเบียวินัยมาก ได้กล่าวถึงหน้าที่การบริหารองค์การที่ต่อเนื่องไว้ 5 ประการ

- ก) การวางแผนและการกำหนดทิศทางเพื่ออนาคต
- ข) การจัดองค์การ จัดระบบงานเพื่อการปฏิบัติ
- ค) การจัดคนเข้าทำงานตามความรู้ความสามารถ
- ง) การสั่งการหรืออำนวยการ

จ) การควบคุมงานและการติดตามผล

ฉ) ผู้นำทางทฤษฎีแนวคิดในการบริหารองค์การ

เมโยล (Mayo 1967) มีแนวคิดในการบริหารองค์การด้วยการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ภายใน เพราะเชื่อว่าการปฏิบัติภารกิจใด ๆ ถ้าบุคลากรมีความเข้าใจ เห็นใจที่ดีต่อกันแล้วก็จะทำให้เกิดขวัญกำลังใจและผลดีตามมา ดังนั้น วิธีแก้ปัญหามาของเขาได้รับความสนใจจากนักบริหารมากในระยะหลังโดยเฉพาะองค์การธุรกิจ ซึ่งแนวความคิดที่สำคัญ มีดังนี้

ก) คนไม่ใช่เครื่องจักร แต่เป็นสิ่งมีชีวิต มีขวัญ มีความต้องการได้รับสิ่งเร้าหรือแรงกระตุ้นที่ดี การทำงานจึงจะดีขึ้น

ข) ปริมาณการทำงานของคนไม่ใช่ขึ้นอยู่กับความสามารถทางกายภาพเพียงอย่างเดียวหากขึ้นอยู่กับความสามารถทางสังคมและทางจิตวิทยาด้วย

ค) บำเหน็จรางวัลทางจิตใจมีผลต่อการกระตุ้นการทำงาน และให้ความสนใจมากกว่าบำเหน็จทางวัตถุ

ง) การแบ่งแยกการทำงานตามลักษณะเฉพาะของงานมิได้เป็นหลักประกันว่าอำนาจประโยชน์สูงสุดในการทำงานเสมอไป

4) ผู้นำทางทฤษฎีระบบการบริหารราชการ

เวเบอร์ (Weber 1968) ระบบการบริหารของเวเบอร์ หรือการบริหารแบบระบบราชการมีมาช้านานและมีอิทธิพลในระบบราชการอย่างยิ่ง เพราะเป็นระบบที่กำหนดหน้าที่ไว้ชัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับบัญชาใครขึ้นกับใคร ใครควบคุมใครจะบัญญัติไว้ชัดเจน ระบบนี้มีข้อพิพาทวิจารณ์ถึงข้อดีข้อเสียกันมาก ถึงแม้ระบบการบริหารจะได้รับการพัฒนาก้าวหน้าเป็นลำดับแต่ทฤษฎีของเวเบอร์ (Weber) ก็ยังมีอิทธิพลมาจนถึงปัจจุบันโดยมีสาระสำคัญดังนี้

ก) มีการกำหนดหน้าที่อย่างแน่นอนของแต่ละบุคคล

ข) มีการบังคับบัญชาเป็นขั้นตอน

ค) มีเกณฑ์วางไว้เป็นแบบแผนปฏิบัติ และยึดเป็นธรรมเนียม

ง) การปฏิบัติงานไม่ยึดตัวบุคคล เน้นความถูกต้องยุติธรรม

จ) การคัดเลือกคนเข้าสู่องค์กรใช้ระบบคุณธรรม

ฉ) ยึดหลักประสิทธิภาพของงานและส่งเสริมคนทำงานดี

ช) องค์กรราชการต้องต่อเนื่องหยุดยั้งมิได้

ซ) หน้าที่ และความรับผิดชอบมีความสำคัญมากในการบริหาร

อาจสรุปได้ว่าการบริหาร คือ การบริหารงานให้เสร็จตามเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ คน เงินวัสดุ สภาพแวดล้อม ก็เพื่อให้เกิดผลงานตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ดังนั้น การบริหารที่ดีต้องมีบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ประหยัดมากที่สุด และใช้เวลาน้อยที่สุด

2.4.5 ความสำคัญของการบริหาร

การบริหารมีความสำคัญต่อองค์การดังนี้ (บุญชนะ อัตถากร, 2515)

1) ความสำคัญของการบริหารต่อองค์การ

ก) ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

ข) ช่วยให้บุคคลมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพราะมีระบบนิเทศ

ค) ช่วยให้แต่ละคนมีหน้าที่ มีส่วนเป็นเจ้าของเกิดความรับผิดชอบ

ง) ช่วยให้มีการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

จ) ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นวิทยาศาสตร์มีระบบ มีขั้นตอน

2) ความสำคัญของการบริหารขั้นพื้นฐาน

ดังนั้นการบริหารจึงมีความสำคัญในการเพิ่มผลผลิตและเสริมสร้างความก้าวหน้า ความมั่นคงให้แก่สถาบันอย่างมาก หน้าที่ของผู้บริหาร คือ ต้องทำงานให้สำเร็จลุล่วง โดยผู้บริหาร จะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา การตัดสินใจที่มีข้อมูลอย่างถูกต้อง ดังนั้นเมื่อผู้บริหาร อยู่ในฐานะเป็นผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีทักษะขั้นพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ก) ทักษะด้านเทคนิค คือ ความสามารถในการใช้วิธีการ อุปกรณ์และเทคนิค ต่าง ๆ สำหรับปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะทักษะดังกล่าวนี้ได้มาจากทั้งประสบการณ์และการศึกษา เช่น นักบัญชี วิศวกร นายช่าง เป็นต้น

ข) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์เป็น ความสามารถในการจูงใจคนให้ทำตามหน้าที่ สร้างความสัมพันธ์ภายในองค์การให้ทุกคนเกิด ความรู้สึกศรัทธาและภักดีต่อองค์การ

ค) ทักษะด้านความคิด ความสามารถของผู้บริหารในการมององค์การใน ภาพรวมสามารถวิเคราะห์ปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาองค์การ เป็นทักษะที่มีความ จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับสูงที่ต้องใช้ความคิดอ่าน วางแผน ตัดสินใจดำเนินการทั้งปวงขององค์การ

สรุปความสำคัญของการบริหาร เป็นการเพิ่มผลผลิตและเสริมสร้างความก้าวหน้า ความมั่นคงให้แก่องค์การ โดยผู้บริหารต้องมีเทคนิคในการบริหาร คือ ความสามารถในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ มีความสามารถในการด้านมนุษยสัมพันธ์และสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้

2.4.6 บทบาทของการบริหารจัดการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) กล่าวว่า บทบาทของการบริหารจัดการเป็น พฤติกรรมของผู้บริหารที่ถูกกำหนดขึ้นจากความสัมพันธ์กับงานที่สามารถระบุออกมาได้ ซึ่งกำหนด โดย เฮนรี มินท์ซเบิร์ก (Henry Mintzberg) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของ ผู้บริหารโดยการแนะนำบทบาทของการบริหารจัดการ เป็น 10 บทบาท และจัดเป็น 3 กลุ่มหลัก รายละเอียดมี ดังนี้

1) บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Roles) บทบาทในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นมีผลโดยตรงมาจากฐานอำนาจหน้าที่ ที่เป็นทางการของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับสมาชิกขององค์การผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ บทบาทด้านสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแบ่งออกเป็น 3 บทบาท

ก) บทบาทการเป็นหัวหน้า ผู้บริหารต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ ที่ถูกกำหนด แนนอนซึ่งเป็นพิธีการปกติ เช่น ผู้บริหารอาจมีการปรากฏตัวต่อชุมชนในการเข้าร่วมพิธีทางสังคม

ข) บทบาทการประสานงาน ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้ประสานงานขององค์การทั้ง ในการทำงานร่วมกับบุคคลต่าง ๆ และการทำงานร่วมกับกลุ่มภายในองค์การรวมทั้งมีการพัฒนา ความสัมพันธ์ที่น่าพึงพอใจกับบุคคลภายใน ผู้บริหารต้องมีความไวต่อปัญหาที่มีความสำคัญต่อ องค์การ

ค) บทบาทการเป็นผู้นำ ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทของการเป็นผู้นำในกลุ่มงานของเขาเพื่อนำทีมงาน และพนักงานไปสู่เป้าหมายขององค์กร

2) บทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational Roles) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องทำตัวเป็นหอกระจายข้อมูลหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการทำงาน บทบาทด้านข้อมูลข่าวสารแบ่งออกเป็น 3 บทบาท ได้แก่

ก) บทบาทการรับข่าวสาร ผู้บริหารจะต้องมีการกลั่นกรองข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอกองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารนั้น

ข) บทบาทการกระจายข้อมูล ผู้บริหารจะมีการแบ่งปันกระจายข้อมูลข่าวสารที่เขาได้รับในฐานะเป็นผู้รับข้อมูลและในฐานะการเป็นผู้กระจายข้อมูล

ค) บทบาทการแถลงข่าว ผู้บริหารต้องสื่อสารข้อมูลข่าวสารไปยังบุคคลภายนอกหน่วยงาน และองค์กรด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง

3) บทบาทด้านการตัดสินใจ (Decisional Roles) เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารในการประมวลผลข้อมูลข่าวสาร สรุปผลออกมา ข้อมูลข่าวสารที่ใดไม่มีความสำคัญก็นำมาใช้ในการตัดสินใจ บทบาทด้านการตัดสินใจแบ่งออกเป็น 4 บทบาท ได้แก่

ก) บทบาทการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งทางผู้บริหารจะต้องมีบทบาทเป็นผู้กลั่นกรองสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเปลี่ยนแปลงที่อาจสร้างโอกาสให้เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งอาจเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ

ข) บทบาทการจัดข้อขัดแย้งต่าง ๆ ผู้บริหารต้องรับมือกับความขัดแย้งและทำหน้าที่แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ต้องเจรจาต่อรองกับผู้ขายปัจจัยการผลิต ตลอดจนความขัดแย้งระหว่างพนักงาน

ค) บทบาทการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการกำหนดโครงการต่างๆ และการจัดสรรทรัพยากรที่สำคัญอื่น ๆ

ง) บทบาทการเจรจาต่อรอง ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อการเจรจาต่อรองทั้งหมดที่มีความจำเป็น เพื่อแสดงให้เห็นแน่ใจว่ากลุ่มและงานมีความเจริญก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

2.4.7 หลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยหลักการดังนี้ (สุริยันต์ ทองหนูเอียด ออนไลน์, 2551)

- 1) การบริหารที่มีผู้บริหารเพียงคนเดียวในองค์กร
- 2) มีการกำหนดมาตรฐานทำงานที่ชัดเจน
- 3) มีเอกภาพในการบังคับบัญชา
- 4) มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ผู้ร่วมงาน
- 5) มีการแบ่งฝ่ายงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบให้แก่ผู้ร่วมงานให้เฉพาะเจาะจงขึ้น
- 6) มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานที่ชัดเจน

- 7) มีการมอบหมายการควบคุมดูแลที่เหมาะสม
- 8) เปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในองค์การได้
- 9) สามารถทำให้คนในองค์การเกิดความรู้สึกร่วมกันและปลอดภัย
- 10) มีการยอมรับนโยบายส่วนบุคคลที่มีความสามารถ
- 11) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งส่วนบุคคลและองค์การ

2.4.8 การกิจของผู้บริหาร

ในส่วนของการกิจของผู้บริหาร มีนักวิชาการด้านพฤติกรรมองค์การให้ความเห็นมุมมองสำคัญที่ขอนำมากล่าว ดังนี้

ฟาโย (Henri Fayol 1949) ที่มองการกิจของผู้บริหาร โดยอิงกับงานที่เป็นหน้าที่ทางบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วย

- 1) หน้าที่ด้านการวางแผน (Planning) ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดเป้าหมาย การสร้างกลยุทธ์ และการจัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดี เป็นต้น
- 2) หน้าที่ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ได้แก่ การกำหนดงานที่ทำ ระบุผู้ปฏิบัติงาน การจัดแบ่งงานออกเป็นกลุ่ม ระบุผู้ต้องรับผิดชอบตัดสินใจและบังคับบัญชา เป็นต้น
- 3) หน้าที่ด้านการนำ (Leading) ประกอบด้วย การจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา การกำกับดูแลผู้อื่น การเลือกช่องทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น
- 4) หน้าที่ด้านการควบคุม (Controlling) ได้แก่ การกำกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าได้ดำเนินไปตามแผน มีสิ่งที่ผิดพลาดต้องแก้ไขน้อยที่สุด

จากการศึกษาแนวคิดและบทนิยามของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านข้างต้น พอจะสรุปความหมายของการบริหาร หมายถึง กิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันกระทำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตามที่ได้กำหนดไว้ โดยมีกระบวนการทำงานอย่างมีระบบตามแบบแผน มีขั้นตอน และมีการใช้ทรัพยากรหลาย ๆ ด้านด้วยกัน เช่น ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2.5 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562)

กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2537 และพระราชบัญญัติ ดังกล่าวก็มีผลบังคับใช้ในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2538 และหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 เป็นต้นมา ปรากฏว่ามีสาระสำคัญที่เพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลายประการ โดยเฉพาะในด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2562 โดยกฎหมายดังกล่าวได้นำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 136 ตอนที่ 50 ก. วันที่ 16 เมษายน 2562 มีผลบังคับเป็นกฎหมายในวันที่ 23 ธันวาคม 2546 มีผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 2 ฝ่าย ได้แก่

ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562) มาตรา 46 มีดังนี้

ก) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ค) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา 9 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา 47 ตริ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

“ในกรณีที่สมาชิกสภาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงตาม (9) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล”

2) คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน มาจากการแต่งตั้ง

“มาตรา 58/2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

“มาตรา 58/4 รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 58/1 เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง”

มาตรา 14 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 “ในระหว่างที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล”

ฝ่ายข้าราชการประจำ

ประกอบด้วย พนักงานส่วนตำบล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนราชการ และลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการสูงสุด

ตามมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น

- 1) สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) ส่วนต่างๆที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น ซึ่งในส่วนของแต่ละส่วนต่างๆที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดตั้งให้มีขึ้นให้คำนึงถึงภารกิจ หน้าที่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดย อย่างน้อยควรมีโครงสร้างทางการบริหาร ดังนี้

ก) สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับตราข้อบัญญัติ ตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งาน จัดทำข้อบัญญัติ งานจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบัญญัติ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

ข) กองคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การ เก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักเงินภาษีเงินได้และการนำส่งเงินภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอน เงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปี และขอขยายเวลาเบิกจ่าย งาน จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุก ประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย งานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

ค) กองช่าง ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ ฯลฯ งานการประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานการก่อสร้าง และซ่อมแซมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้างงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือ ได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2562 มาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วน ตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และตามมาตรา 67 องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร และตามมาตรา 68 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- ก) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และการเกษตร
- ข) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- ค) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- ง) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

- จ) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- ฉ) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- ช) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- ซ) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- ณ) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ญ) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- ฎ) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- ฏ) การท่องเที่ยว
- ฐ) การผังเมือง

2.6 บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ได้ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก (หนังสือที่ว่าการอำเภอยางสีสุราช เรื่องจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ลว.23 กุมภาพันธ์ 2540) โดยมีสภาพทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

2.6.1. ข้อมูลทั่วไป

1) ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพื้นที่ของ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีระยะทางจากที่ว่าการอำเภอยางสีสุราช กับที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงประมาณ 6 กิโลเมตร มีอาณาเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดตำบลแวงดง และตำบลดงเมือง อำเภอยางสีสุราช
- ทิศใต้ ติดตำบลหนองบัว อำเภอยางสีสุราช
- ทิศตะวันออก ติดตำบลหนองบัวสันต อำเภอยางสีสุราช
- ทิศตะวันตก ติดตำบลแวงดง อำเภอยางสีสุราช

2) มีเนื้อที่ประมาณ 14,118 ไร่ หรือ 25.58 ตารางกิโลเมตร

สภาพเนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับพื้นที่ดอนเพียงเล็กน้อย และมีพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นผืนนาของเกษตรกร สำหรับแหล่งน้ำจะมีแหล่งน้ำขนาดเล็ก เช่น สระ คู คลอง ที่ทางส่วนราชการจัดทำไว้ให้ ส่วนแหล่งน้ำธรรมชาตินั้นไม่มี

3) สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับการเกษตร สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายและดินลูกรัง โดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ประมาณ 35% ดินลูกรังประมาณ 15% ลักษณะดินในพื้นที่เป็นดินเหนียวประมาณ 10 %

4) จำนวนหมู่บ้าน/ครัวเรือน/ประชากร มีจำนวน 12 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัวแปะ	หมู่ที่ 2 บ้านสะอาด
หมู่ที่ 3 บ้านฉนวน	หมู่ที่ 4 บ้านหนองบัวน้อย
หมู่ที่ 5 บ้านสร้างแข่ง	หมู่ที่ 6 บ้านตาพน
หมู่ที่ 7 บ้านหูลิง	หมู่ที่ 8 บ้านหัวเสือ
หมู่ที่ 9 บ้านพังคี	หมู่ที่ 10 บ้านโนนสวรรค์
หมู่ที่ 11 บ้านเจริญผล	หมู่ที่ 12 บ้านหนองโสน

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

หมู่ที่	ประชากรทั้งหมด (คน)			จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัวแปะ	187	190	377	106
หมู่ที่ 2 บ้านสะอาด	106	109	215	69
หมู่ที่ 3 บ้านฉนวน	222	218	440	122
หมู่ที่ 4 บ้านหนองบัวน้อย	273	299	572	143
หมู่ที่ 5 บ้านสร้างแข่ง	128	146	274	88
หมู่ที่ 6 บ้านตาพน	98	108	206	67
หมู่ที่ 7 บ้านหูลิง	155	177	332	93
หมู่ที่ 8 บ้านหัวเสือ	106	103	209	57
หมู่ที่ 9 บ้านพังคี	139	149	288	86
หมู่ที่ 10 บ้านโนนสวรรค์	173	171	344	107
หมู่ที่ 11 บ้านเจริญผล	139	151	290	74
หมู่ที่ 12 บ้านหนองโสน	145	132	277	77
รวม	1,871	1,953	3,824	1,089

ที่มา : งานทะเบียนราษฎร อำเภอขามเรียง (ธันวาคม 2566)

2.6.2.สภาพเศรษฐกิจ

1) อาชีพ

ก) อาชีพรับจ้าง	7 %
ข) อาชีพค้าขายและรับราชการ	5 %

ค) อาชีพการเกษตร	88	%
2) หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล		
ก).ปั้มน้ำมัน	จำนวน	- แห่ง
ข).โรงสี	จำนวน	12 แห่ง
ค).ร้านอาหาร	จำนวน	3 แห่ง
ง).ร้านค้า	จำนวน	12 แห่ง
จ).ร้านซ่อม	จำนวน	3 แห่ง

2.6.3 สภาพทางสังคม

- 1) การศึกษา
 - ก) โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง
โรงเรียนจตุคามประชาสรรค์
โรงเรียนตาพวนสร้างแข่ง
 - ข) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองบัวน้อย
- 2) สถาบันและองค์กรทางศาสนา
 - ก) วัด / สำนักสงฆ์ 9 แห่ง
 - ข) สำนักชี - แห่ง
- 3) การสาธารณสุข
 - ก) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 1 แห่ง
 - ข) อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำ 100 %
- 4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - ก) สถานีตำรวจ (ป้อมยามสายตรวจตำบล) จำนวน - แห่ง
 - ข) ศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน(ศูนย์กู้ชีพประจำตำบล) จำนวน - แห่ง
 - ค) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวน จำนวน 1 แห่ง
 - ง) อปพร. มี จำนวน 12 คณะ ทั้ง 12 หมู่บ้าน
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลสร้างแข่ง

อำเภอสามโก้ จังหวัดมหาสารคาม เบอร์โทรศัพท์ 043 – 706810 โทรสาร 043 – 706810 เว็บไซต์ www.Khamrein.go.th

2.6.4 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ประกอบไปด้วย ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายบริหาร และฝ่ายประจำ

1) ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน โดยทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ เช่น การตราข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการควบคุมการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลของคณะผู้บริหาร

2) ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลхамเรียน รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล และเลขาธิการนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานโดยกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กฎหมายกำหนด และเป็นผู้บังคับบัญชาการทำงานของฝ่ายประจำ

3) ฝ่ายประจำ มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลхамเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้าง รองจากนายกองค้การบริหารส่วนตำบลโดยปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกำหนดและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยแบ่งส่วนราชการต่าง ๆ ตามปริมาณและคุณภาพของงานดังนี้

ก) สำนักปลัด มีหน้าที่ ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานธุรการ งานนโยบาย และแผน งานการเจ้าหน้าที่ งานทะเบียนราษฎรและงานป้องกันบรรเทาสาธารณภัยตลอดจนงานกิจการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ข) กองคลัง มีหน้าที่ ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานการเงิน และบัญชี งานพัสดุ และทรัพย์สิน งานแผนที่ภาษีและงานผลประโยชน์

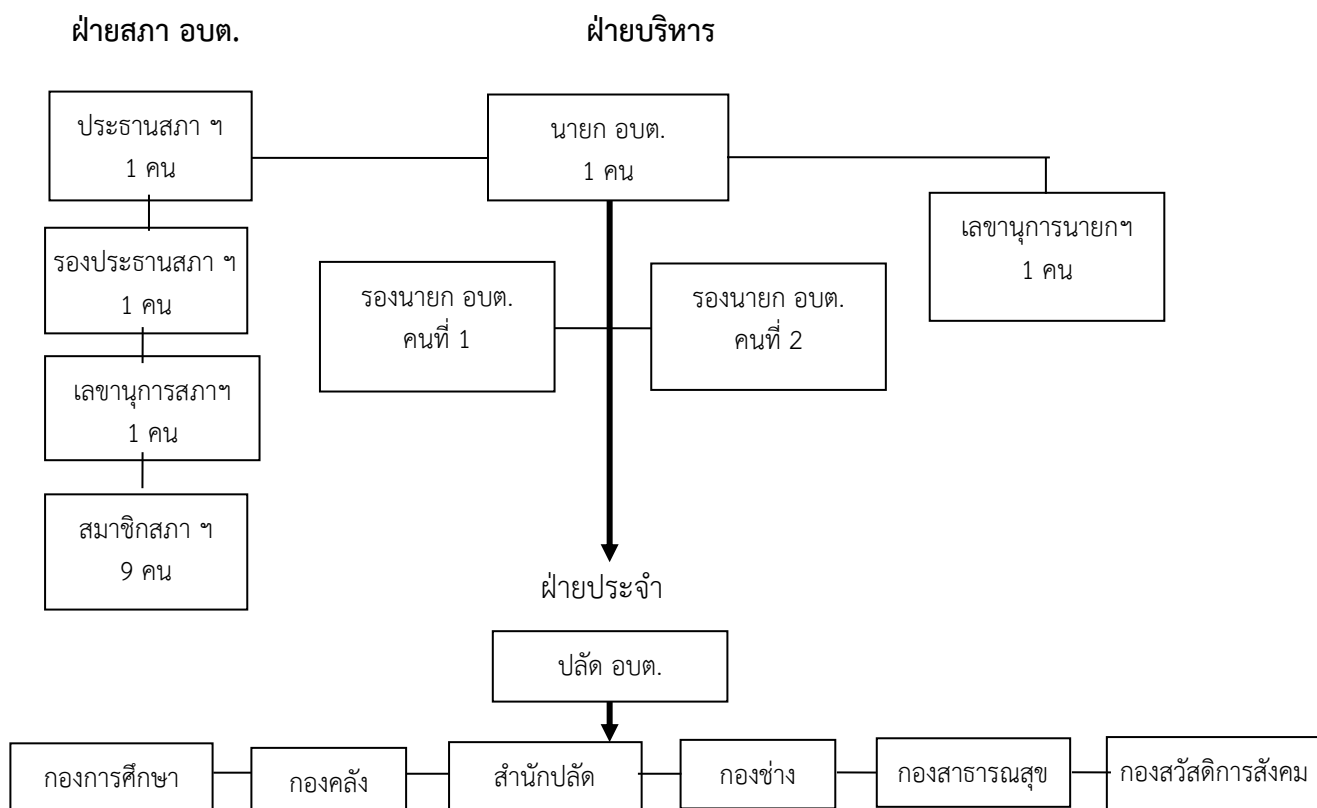
ค) กองช่าง มีหน้าที่ ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในปฏิบัติงานด้านวิศวกรรม งานสาธารณูปโภค งานสวนสาธารณะ งานสูบน้ำ งานสถานที่ งานไฟฟ้าสาธารณะ และถนน

ง) กองการศึกษา มีหน้าที่ ควบคุมดูแล รับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานธุรการ งานบริหารงานการศึกษา งานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จ) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ควบคุมดูแล รับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานธุรการงานสุขาภิบาลอนามัย และสิ่งแวดล้อมงานป้องกัน และควบคุมโรคติดต่องานสัตว์แพทย์ และงานส่งเสริมสุขภาพ

ฉ) กองสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ควบคุมดูแล รับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานด้านสวัสดิการสังคม เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ยากไร้ด้อยโอกาส ฯลฯ และงานสวัสดิการสงเคราะห์

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง พอที่จะสรุปปัจจัยในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง นั่นคือ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง เป็นตำบลที่มีแหล่งน้ำขนาดเล็ก เช่น สระ คู คลอง ที่ทางส่วนราชการจัดทำไว้ให้ ส่วนแหล่งน้ำธรรมชาตินั้นไม่มี ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก ไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง แต่ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่นการจัดงานประเพณีต่างๆทั้งในระดับตำบล และระดับอำเภอ ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวไว้ทั้งหมด ถือได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงเป็นพื้นที่เหมาะสมมากพอที่จะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิรพงษ์ ใจเอื้อ (2566) การศึกษาเรื่อง ทักษะชีวิตของประชาชนอำเภอตอนจันทน์ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำกรปกครองอำเภอตอนจันทน์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะชีวิตของประชาชนอำเภอ ตอนจันทน์ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำกรปกครองอำเภอตอนจันทน์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรตำบลตอนจันทน์, ตำบลม่วงนา, ตำบลคงพยุ่ง, ตำบลนาจำปา และตำบล

สะอาดไชยศรี จำนวนทั้งหมด 394 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ของยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในการวิเคราะห์ ข้อมูลใช้ 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติเชิง อนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (T- test) และการทดสอบค่า (F-test) ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ทักษะคติของประชาชนอำเภอตอนงานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำ การปกครองอำเภอตอนงาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเรียงลำดับ ได้ดังนี้ ด้าน หลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักคุณธรรม อยู่ ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก และด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนอำเภอตอน งานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีทัศนคติต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำ การปกครองอำเภอ ตอนงาน จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน และการบริหารงานของที่ทำ การปกครองอำเภอตอนงาน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสอดคล้องกับหลัก ธรรมาภิบาลจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เพลงไพลิน สิ้นธนนชัย (2566) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้ บริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร การวิจัยครั้งนี้มี ความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ และหาอำนาจพยากรณ์ของการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลและการหาแนวทางพัฒนาการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และครูที่รับผิดชอบงานบริหารบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการดำรงตำแหน่งขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวน 339 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 98 คน ครูผู้สอน จำนวน 196 คน และครูที่รับผิดชอบงานบริหารบุคคล จำนวน 45 คน การกำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบ แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยเลือก โรงเรียนทุกโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 และการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทาง เดียว (One-Way AN OVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1.การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยรวมอยู่ ในระดับมาก 2.การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3.การบริหารตามหลักธรร มาภิบาลของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 แต่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 4.การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่จำแนกตามขนาด

ของโรงเรียน และตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน 5.การบริหารตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.919$) 6.การบริหารตาม
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความมี
 ส่วนร่วม และด้านหลัก ความรับผิดชอบ ได้ร้อยละ 84.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการ
 พยากรณ์ เท่ากับ ± 0.26480 7.การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลัก 4 ด้าน
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครไว้ด้วย

ณัฐชนก จรรย์ดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพหลุมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี” กำหนด
 ขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร ของยามาเน (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความ
 คลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 376 คน
 แบบกำหนดชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามฝ่ายที่ติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน
 หม้อ อำเภอพหลุมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีตัวแปรด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อ
 เดือน และฝ่ายติดต่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทัศนะของประชาชนที่มีต่อการ
 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพหลุมบุรี จังหวัด
 สิงห์บุรี และ 2) เปรียบเทียบทัศนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพหลุมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ
 ผู้ใช้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ จำนวน 376 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดชั้นภูมิ
 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อย
 ละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
 ด้วยการทดสอบเอฟ และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ฟิชเชอร์
 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทัศนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพหลุมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้านโดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า
 ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส 2)
 เปรียบเทียบทัศนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลบ้านหม้อ อำเภอพหลุมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามเพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และฝ่ายที่
 ติดต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิชญพวงค์ อ่อนศิริ และ ชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานีการ วิจัยครั้งนี้
 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
 อำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ประชากร จำนวน 472 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ
 คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอนองแสง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane จำนวน 217 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test สำหรับการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระดับตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 3.64$, $S.D. = 0.36$) และเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักความรับผิดชอบ ($x = 4.14$, $S.D. = 0.62$) รองลงมาคือด้านหลักความคุ้มค่า ($x = 3.98$, $S.D. = 0.50$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ($x = 3.21$, $S.D. = 0.26$) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระดับตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะทางเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

วิโรจน์ สุวรรณประไพ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะชีวิตที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อน ± 5 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 ตัวอย่าง การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐของเทศบาลเมืองกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ จำนวน 226 คน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ละประสบการณ์ในการทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ระดับทัศนคติของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความจงรักภักดี ด้านทัศนคติต่อองค์กร และด้านทัศนคติต่อการทำงานตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐของเทศบาล เมืองกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ ที่มีเพศ อายุ สถานภาพแตกต่างกัน มีระดับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ บุคลากรภาครัฐในหน่วยงาน เทศบาลเมืองกระบี่ ที่มีระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และ

ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยทัศนคติส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรารุช อึ้งอัมพรวิไล (2563) การศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติของประชาชนตำบลบางกะดีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนตำบลบางกะดี ที่มีต่อการบริหารงานสวัสดิการพื้นฐานของเทศบาลตำบลบางกะดี (2) เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของประชาชนตำบลบางกะดีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และ (3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความพึงพอใจของประชาชนตำบลบางกะดีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เป็นเพศชาย จำนวน 6,733 และเป็นเพศหญิงจำนวน 7,466 คน รวมเป็น 14,199 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % คือจะต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 394 ราย มีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อให้ความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอเพิ่มจำนวน กลุ่มตัวอย่างอีก 6 ราย รวมเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความสมัครใจในการตอบคำถาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 30,000 บาท และอาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านโคกชะพลูบน, สามแยกบางกุฎีทอง, สี่ไชยทอง, ซอยอำภา มีทัศนคติต่อการบริหารงาน การให้บริการ การมีส่วนร่วม และการรับรู้ข่าวสารของเทศบาลตำบลบางกะดี ในระดับมาก และมีความพึงพอใจในระดับมาก เกี่ยวกับการบริการและบุคลากร ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิต และ สิ่งแวดล้อม ด้านความมีระเบียบของชุมชน และความปลอดภัย และ ด้านการศึกษา และวัฒนธรรม ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทัศนคติของประชาชนมีความสัมพันธ์ความพึงพอใจในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และลักษณะประชากร ด้านระดับการศึกษา อาชีพ เขตพื้นที่ที่อยู่อาศัย และการบริการที่ต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กรปักษ์ พงศวิพัฒน์โยธิน (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลกับคุณค่าสาธารณะของพนักงานเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ 2) คุณค่าสาธารณะของพนักงานเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ และ 3) อิทธิพลของธรรมาภิบาลต่อคุณค่าสาธารณะของพนักงานเทศบาลตำบลบางปู จังหวัด สมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 104 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมานได้แก่ การวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับกับคุณค่าสาธารณะ เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ธรรมาภิบาลสามารถพยากรณ์คุณค่าสาธารณะได้ร้อยละ

55.8 โดยธรรมาภิบาลด้านที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าสาธารณะ ได้แก่ หลักค่านิยมประชาธิปไตย (Beta = .317) หลักประชาธิปไตย (Beta = .380) และ หลักความรับผิดชอบต่อการบริหาร (Beta = .174) ส่วนหลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ไม่มีอิทธิพลต่อคุณค่าสาธารณะ ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

มนิระ ฐะ (2563) การวิจัย เรื่อง ทักษะจิตของประชาชนในการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ของเทศบาลนครยะลา จังหวัด และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการ ให้บริการของเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชน ที่มาใช้บริการ ณ เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลาจำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีดัชนีความสอดคล้อง (100 อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ของ ครอนบาค เท่ากับ .883 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t- test และ F-test ผลการวิจัย พบว่า 1. ประชาชนมีระดับทัศนคติต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีระดับ ทัศนคติต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพ อายุ และรายได้ ต่อเดือนต่างกัน มีระดับทัศนคติต่อการ ให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัด ยะลา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วันทีนิ ฐะ (2563) การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรปือ จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยในครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรปือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรปือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานใน องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรปือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 251 คน โดยการใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การเปรียบเทียบเพศ ใช้การวิเคราะห์ t - test เปรียบเทียบอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ (One - Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเบรปือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรปือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ควรกำหนดวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชน ควรมีการใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิด

ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกับหน่วยงานควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ

วิโรจน์ คงเทพ (2561) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลเมืองพัทลุง (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุงและ (3) ศึกษาปัญหาและ ข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนที่มาติดต่อใช้บริการเทศบาลเมืองพัทลุง จำนวน 342 คนและผู้บริหารเทศบาลเมืองพัทลุงและข้าราชการฝ่ายการเมือง จำนวน 20 คนโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบด้วยสถิติทดสอบค่าที (t test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าเอฟ (F test) และค่าสถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation ผลการวิจัยพบว่า 1.ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุ 41-50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทและส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมากกว่า 20 ปีขึ้นไป 2.ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเทศบาลและ ผ่านสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ของเทศบาล 3.ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในงานของเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 4.ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก 5.ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุงในภาพรวม และรายด้านทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6.ประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษารายได้และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุงจังหวัดพัทลุงในภาพรวม แตกต่างกัน ขณะที่ประชาชนที่มีเพศและอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุงในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 7.ประชาชนเห็นว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารจะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง 8.ประชาชนเห็นว่าการมีส่วนร่วมในงานของเทศบาลจะไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุงจังหวัดพัทลุง 9.ประชาชนเห็นว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจะไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง 10.ประชาชนเห็นว่าปัจจัยด้านการบริหารโดยรวมและรายด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ บุคลากร ด้านการบริหารงาน ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทรัพยากรและด้านกระบวนการ บริหารงาน จะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุงจังหวัดพัทลุง

ตารางที่ 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและธรรมาภิบาล 6 ด้าน (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) ที่นำมาใช้ในการกำหนดตัวแปร

ตารางที่ 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและธรรมาภิบาล 6 ด้าน (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) ที่นำมาใช้ในการกำหนดตัวแปร

ชื่อผู้แต่ง/ผู้คิด	ปัจจัยส่วนบุคคล											ธรรมาภิบาล					
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	สถานภาพ	ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	ตำแหน่งงาน	ประสบการณ์	รายได้	ระยะเวลาที่อาศัย	การได้รับข้อมูลข่าวสาร	หลักนิติธรรม	หลักคุณธรรม	หลักความโปร่งใส	หลักความมีส่วนร่วม	หลักความพร้อมรับผิดชอบ	หลักความคุ้มค่า
พิรพงษ์ ใจเอื้อ (2566)	x	x	x	x								x	x	x	x	x	x
เพลงไพลิน สันธน์ชัย (2566)	x	x					x	x				x	x	x	x	x	x
ณัฐชนก จริงดี (2565)	x	x	x	x					x		x	x	x	x	x	x	x
ชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ ,ชาญยุทธ หาญชนะ (2565)	x		x	x			x	x				x	x	x	x	x	x
วิโรจน์ สุวรรณประไพ (2565)	x	x	x		x			x	x								
สรายุธ อึ้งอัมพรวิไล (2563)	x	x	x	x					x	x							
กรบภัช พงศ์วิพัฒน์โยธิน (2563)	x		x			x	x					x	x	x	x	x	x
มูนิเราะะ ยูโซะ (2563)	x	x	x	x	x												
วันทีนิ ภูธรรมะ (2563)	x	x	x					x				x	x	x	x	x	x
วิโรจน์ คงเทพ (2561)	x	x	x	x					x	x	x	x	x	x	x	x	x
ความถี่โดยรวม	10	8	9	6	2	1	3	4	4	2	2	7	7	7	7	7	7

สรุปแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัย จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างตามตารางข้างต้น มีทั้งหมด 11 ข้อ ผู้วิจัยเลือกใช้จำนวน 4 ข้อ ที่เกิน 50% ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สำหรับตัวแปรตามที่ใช้ ของกลุ่มตัวอย่างตามตารางข้างต้น คือ หลักธรรมาภิบาล มีทั้งหมด 6 ด้าน ผู้วิจัยเลือกใช้จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 3,824 คน (งานทะเบียนราษฎรอำเภอยางสีสุราช 2566 : 1)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประมาณการโดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane 1973 : 725) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 5% ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 363 คน

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

แทนค่าสูตร

N คือ จำนวนประชากร ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3,824 คน

n คือ จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงร้อยละ 0.05

$$\text{ดังนั้น} \quad n = \frac{3,824}{1 + 3,824 (0.0025)}$$

$$\text{โดย} \quad n = 362.12$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนเท่ากับ 363 คน

การศึกษากลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลในแต่ละหมู่บ้าน และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 ตัวอย่าง จากประชากรที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม และได้กระจายแบบสอบถามแต่ละหมู่บ้าน โดยเทียบบัญชีรายชื่อครัวเรือนจากสูตรก็จะได้จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างแยก จำนวนตามทั้ง 12 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

$$\text{จากสูตร} \quad \frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} = \text{จำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน}$$

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกจำนวนหมู่บ้าน

เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ (หมู่บ้านเขตอบต.ขามเรียง)	จำนวนประชากร แต่ละหมู่บ้าน	กลุ่มตัวอย่าง (สุ่ม)
หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัวแปะ	377	36
หมู่ที่ 2 บ้านสะอาด	215	20
หมู่ที่ 3 บ้านฉนวน	440	42
หมู่ที่ 4 บ้านหนองบัวน้อย	572	54
หมู่ที่ 5 บ้านสร้างแข่ง	274	26
หมู่ที่ 6 บ้านตาพวน	206	20
หมู่ที่ 7 บ้านหูลิง	332	32
หมู่ที่ 8 บ้านหัวเสือ	209	20
หมู่ที่ 9 บ้านพังคี่	288	27
หมู่ที่ 10 บ้านโนนสวรรค์	344	33
หมู่ที่ 11 บ้านเจริญผล	290	27
หมู่ที่ 12 บ้านหนองโสน	277	26
รวม	3,824	363

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคามผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดเก็บด้วยตนเอง ซึ่งแบ่งข้อมูล ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล (สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม) เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ตอนที่ 2 การแสดงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เพื่อวัดถึงระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ตามแนวทางตามธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยใช้เกณฑ์วัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง และตรวจคุณภาพเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1. ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขต และโครงสร้างของเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามและวิเคราะห์ประเด็นคำถาม

ขั้นตอนที่ 2. นำแบบสอบถามมาขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการค้นคว้าอิสระเพื่อที่จะ ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง และพัฒนาขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำลอง แสนเสนาะ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านภาษา

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงธรรม สรณะ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขา การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านภาษา

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นักรบ เถียรอำ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจ และแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์โดยคำแนะนำของคณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงถูกต้องโดยคำปรึกษาของคณะอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนที่ 6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงถูกต้องแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยทำการเก็บเอง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ผ่านการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาจากหนังสือ บทความวิชาการ เอกสารรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

3.3.2 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) คือ ด้านการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาโดยผู้ศึกษาร่วมกับผู้นำท้องถิ่นเก็บข้อมูลในพื้นที่ จำนวน 363 ชุด การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) ขอนหนังสือจากสถาบันถึงผู้บริหารหรือผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารหรือผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ขามเรียง เพื่อนำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปแจกให้กับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปแจกพร้อมรับคืนด้วยตนเอง
- 3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไป ประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ
- 4) เตรียมข้อมูลสำหรับนำเข้าวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

3.4.2 สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัย

3.4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้าง คำถาม การใช้ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ แล้วนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อ

ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีค่าIOC ตั้งแต่ 0.67–1.00 (ภาควิชา) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.64)

3.4.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชาชน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งจากการทดสอบหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 จึงสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตารางที่ 3.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม

	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ข้อคำถาม	Cronbach's alpha (n=30)
1	หลักนิติธรรม	5	.823
2	หลักคุณธรรม	6	.880
3	หลักความโปร่งใส	7	.864
4	หลักความมีส่วนร่วม	7	.941
5	หลักความพร้อมรับผิชอบ	8	.923
6	หลักความคุ้มค่า	7	.894
	รวมทั้งฉบับ	40	.969

เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) มีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นในตาราง พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเมื่อนำไปใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ .969

3.4.7 ทำการแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถาม และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามวิธีการทางสถิติดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา 2550)

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ในการแปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง แล้วนำค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างรายข้อ นำไปเทียบเกณฑ์การแปลความหมายที่เป็นระบบเดียวกันกับระบบตรวจให้คะแนน ดังนี้ (กัลยา วาณิชย์บัญชา 2550)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพรรณนา ใช้เพื่อให้ทราบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แจกแจงค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation :S.D.)

3.6.2 สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA Analysis) การทดสอบสมมติฐานด้วย t – test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ภายหลัง (Post-Hoc Test) โดยใช้สูตรของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference: LSD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า และเปรียบเทียบระดับทักษะคิดของประชาชนในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) คือ ด้านการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 363 ชุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการอธิบายผลการศึกษา ทั้งนี้ในการแสดงผลการศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	171	47.10
หญิง	192	52.90
รวม	363	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 เพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระหว่าง 10-20 ปี	10	2.80
ระหว่าง 21-30 ปี	43	11.80
ระหว่าง 31-40 ปี	79	21.80
ระหว่าง 41-50 ปี	96	26.40
ระหว่าง 51-60 ปี	72	19.80
61 ปี ขึ้นไป	63	17.40
รวม	363	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 อายุระหว่าง 51-60 ปี มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 19.80 อายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 และอายุระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 10 คิดเป็นร้อยละ 2.80

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	128	35.30
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	121	33.30
อนุปริญญา/เทียบเท่า	44	12.10
ปริญญาตรี	57	15.70
สูงกว่าปริญญาตรี	13	3.60
รวม	363	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมา การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 ตามด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	175	48.20
รับจ้าง	85	23.40
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	43	11.80
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	24	6.60
บริษัทเอกชน/โรงงาน	24	6.60
ประกอบอาชีพอื่นๆ	12	3.30
รวม	363	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมา ประกอบอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ซึ่งมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และบริษัทเอกชน/โรงงาน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.60

ตอนที่ 2 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงหลักนิติธรรม

ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล (หลักนิติธรรม)	ร้อยละของความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. การออกข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างข้อบังคับ	97 (26.7)	179 (49.3)	82 (22.6)	5 (1.4)	0 (0.0)	4.01	.741	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนได้รับทราบ	100 (27.5)	175 (48.2)	83 (22.9)	5 (1.4)	0 (0.0)	4.02	.749	มาก
3. ประชาชนยอมรับที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล	99 (27.3)	189 (52.1)	72 (19.8)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.06	.709	มาก
4. มีการปรับปรุงคำสั่ง ระเบียบให้มีความเหมาะสม ถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	91 (25.1)	192 (52.9)	78 (21.5)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.02	.699	มาก
5. ข้อบังคับ ระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นธรรม มีความเสมอภาค	98 (27.0)	179 (49.3)	79 (21.8)	6 (1.7)	1 (0.3)	4.01	.762	มาก
รวม						4.02	.554	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ รวม = 4.02) ประเด็นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม มากที่สุด คือ ประชาชนยอมรับที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x}$ = 4.06) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนได้รับทราบ และมีการปรับปรุงคำสั่ง ระเบียบให้มีความเหมาะสม ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อยู่ใน

ระดับ มาก ($\bar{x} = 4.02$) น้อยที่สุด คือ การออกข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างข้อบังคับ และข้อบังคับ ระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นธรรม มีความเสมอภาค อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.01$)

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง
หลักคุณธรรม

ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล (หลักคุณธรรม)	ร้อยละของความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. ผู้บริหาร, สมาชิก, พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของศีลธรรม	127 (35.0)	179 (49.3)	56 (15.4)	0 (0.0)	1 (0.3)	4.19	.693	มาก
2. การบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลยึดมั่นในความถูกต้องเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน	122 (33.6)	180 (49.6)	55 (15.2)	6 (1.7)	0 (0.0)	4.15	.730	มาก
3. บุคลากรของ องค์การบริหารส่วนตำบลยึดหลักหน้าที่รับผิดชอบของตน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	109 (30.0)	182 (50.1)	70 (19.3)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.10	.712	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำมาตรฐานจริยธรรม กรอบกติกากในการปฏิบัติงานของบุคลากร	99 (27.3)	197 (54.3)	67 (18.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.09	.671	มาก
5. การบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลเน้นการบริการประชาชนอย่างทั่วถึง	126 (34.7)	165 (45.5)	69 (19.0)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.14	.743	มาก
6. ผู้บริหาร, สมาชิก และพนักงานส่วนตำบลพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม	134 (36.9)	174 (47.9)	54 (14.9)	1 (0.3)	0 (0.0)	4.21	.696	มากที่สุด
รวม						4.14	.502	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภออย่างสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักคุณธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) ประเด็นทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม มากที่สุด คือ ผู้บริหาร, สมาชิก และพนักงานส่วนตำบลพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาพอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมา คือ ผู้บริหาร, สมาชิก, พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของศีลธรรม ($\bar{x} = 4.19$) และน้อยที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำมาตรฐานจริยธรรม กรอบกติกาในการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{x} = 4.09$)

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง หลักความโปร่งใส

ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล (หลักความโปร่งใส)	ร้อยละของความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	145 (39.9)	155 (42.7)	62 (17.1)	1 (0.3)	0 (0.0)	4.22	.730	มากที่สุด
2. มีการติดประกาศการ ดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล เช่น รายงาน งบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานการประชุมสภาให้ ประชาชนทราบ	130 (35.8)	178 (49.0)	53 (14.6)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.20	.698	มาก
3. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็น คณะกรรมการติดตามการใช้จ่าย งบประมาณขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	100 (27.5)	191 (52.6)	66 (18.2)	6 (1.7)	0 (0.0)	4.06	.722	มาก
4. มีการเปิดเผยขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน ให้ประชาชนรู้ว่า มีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้ หลักฐานเอกสารอะไรบ้าง ล่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบ	155 (42.7)	182 (50.1)	26 (7.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.36	.611	มากที่สุด
5. มีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ ถึงเอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือ ประกวดราคา	113 (31.1)	175 (48.2)	71 (19.6)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.09	.737	มาก
6. มีการจัดทำป้าย ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารทุก หมู่บ้าน	116 (32.0)	181 (49.9)	64 (17.6)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.13	.708	มาก
7. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็น คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือ ตรวจงานจ้าง	108 (29.8)	182 (50.1)	69 (19.0)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.09	.725	มาก
รวม						4.16	.475	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$) ประเด็นทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส มากที่สุด คือ มีการเปิดเผยขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้ประชาชนรู้ว่ามีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐานเอกสารอะไรบ้าง ล่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.36$) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.22$) น้อยที่สุด คือ มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.06$)

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงหลักความมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล (หลักความมีส่วนร่วม)	ร้อยละของความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. มีการแจ้งวาระการประชุม ให้ประชาชนทราบทุกครั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับ ฟังการประชุมสภา	122 (33.6)	171 (47.1)	67 (18.5)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.13	.733	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วม เสนอปัญหาความต้องการ, โครงการในรูปแบบการประชาม	105 (28.9)	190 (52.3)	66 (18.2)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.10	.697	มาก
3. มีตัวแทนประชาชนร่วม เป็นคณะกรรมการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนา อบต.และร่วมเป็นคณะ กรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ของ องค์การบริหารส่วนตำบล	125 (34.4)	164 (45.2)	73 (20.1)	1 (0.3)	0 (0.0)	4.14	.734	มาก
4. มีการอำนวยความสะดวก ในการให้ประชาชนเข้าร่วม สังเกตการณ์ ประชุมสภา	156 (43.0)	169 (46.6)	38 (10.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.33	.656	มากที่สุด
5. องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนประเมิน ผลการปฏิบัติงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลเป็นประจำ ทุก ๆ ปี	130 (35.8)	173 (47.7)	57 (15.7)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.18	.718	มาก
6. มีการจัดทำประชาพิจารณ์ ในโครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชน	110 (30.3)	171 (47.1)	80 (22.0)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.07	.736	มาก
7. องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิด โอกาสให้ประชาชนร่วมกันตัดสินใจ เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล ตั้งแต่เริ่มวางแผน งาน จนโครงการแล้วเสร็จ	95 (26.2)	197 (54.3)	64 (17.6)	7 (1.9)	0 (0.0)	4.05	.717	มาก
รวม						4.14	.449	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.14$) ประเด็นทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ มีการอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ ประชุมสภา อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุก ๆ ปี อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$) น้อยที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่เริ่มวางแผนงาน จนโครงการแล้วเสร็จ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.05$)

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง หลักความพร้อมรับผิดชอบ

ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล (หลักความพร้อมรับผิดชอบ)	ร้อยละของความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. องค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ	130 (35.8)	175 (48.2)	56 (15.4)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.19	.706	มาก
2. การจัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม ทั้งถึงประชาชนเข้าถึงง่าย	139 (38.3)	158 (43.5)	64 (17.6)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.20	.738	มาก
3. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ แจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก	140 (38.6)	160 (44.1)	58 (16.0)	5 (1.4)	0 (0.0)	4.20	.750	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบล มีความจริงใจในการนำโครงการที่เสนอโดยประชาชนมาดำเนินงาน	135 (37.2)	166 (45.7)	58 (16.0)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.19	.736	มาก
5. การจัดบริการสาธารณะเน้นการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน	138 (38.0)	150 (41.3)	71 (19.6)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.16	.771	มาก
6. นำเอาโครงการที่บรรจุไว้ในแผนไปจัดทำงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน	135 (37.2)	162 (44.6)	61 (16.8)	5 (1.4)	0 (0.0)	4.18	.752	มาก
7. องค์การบริหารส่วนตำบล มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน	128 (35.3)	169 (46.6)	63 (17.4)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.16	.731	มาก
8. องค์การบริหารส่วนตำบล มีความใส่ใจ มีความกระตือรือร้นต่อปัญหาชุมชนในการแก้ไข ปัญหา	151 (41.6)	147 (40.5)	61 (16.8)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.23	.761	มากที่สุด
รวม						4.18	.554	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความพร้อม รับผิดชอบ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$) ประเด็นทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิดชอบ มากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วน ตำบล มีความใส่ใจ มีความกระตือรือร้นต่อปัญหาชุมชนในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.23$) รองลงมา คือ การจัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม ทั้งถึงประชาชนเข้าถึงง่าย และ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ แจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.20$) น้อยที่สุด คือ การจัดบริการสาธารณะเน้นการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็น แรงจูงใจ และองค์การบริหารส่วนตำบล มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$)

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง หลักความคุ้มค่า

ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล (หลักความคุ้มค่า)	ร้อยละของความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
1. การดำเนินโครงการต่างๆ มีการจัดลำดับความจำเป็น เร่งด่วน	149 (41.0)	136 (37.5)	76 (20.9)	1 (0.3)	1 (0.3)	4.19	.789	มาก
2. การจัดซื้อ-จัดจ้างของ อบต. มุ่งให้เกิดการประหยัด มีคุณภาพ และเหมาะสมกับราคา	154 (42.4)	141 (38.8)	68 (18.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.24	.746	มากที่สุด
3. มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้ความ ความประหยัดในการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ	197 (54.3)	158 (43.5)	8 (2.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.52	.543	มากที่สุด
4. มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ไม่ให้รั่วไหล สูญเปล่า	128 (35.3)	173 (47.7)	60 (16.5)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.18	.714	มาก
5. การจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดทำทะเบียนคุมที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบันให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์และประโยชน์ ส่วนรวม	148 (40.8)	148 (40.8)	66 (18.2)	1 (0.3)	0 (0.0)	4.22	.744	มากที่สุด
6. โครงการต่าง ๆ เป็นไปเพื่อ ตอบสนองความต้องการและ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ ประชาชนเป็นหลัก	154 (42.4)	154 (42.4)	53 (14.6)	2 (0.6)	0 (0.0)	4.27	.723	มากที่สุด
7. การทำงานตามกระบวนการ ที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด และ ดำเนินการตามขั้นตอน	159 (43.8)	145 (39.9)	59 (16.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.28	.725	มากที่สุด
รวม						4.26	.496	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) ประเด็นทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า มากที่สุด คือ มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนใน พื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมา คือ การทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด และดำเนินการตามขั้นตอน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.28$) น้อยที่สุด คือ มีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ ให้ รั่วไหล สูญเปล่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผลระดับทศนคติของ ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ขามเรียง ทั้ง 6 ด้าน

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน	ค่า เฉลี่ย $\bar{x}$	SD	การแปรผลระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
หลักนิติธรรม	4.02	.554	มาก	5
หลักคุณธรรม	4.14	.502	มาก	4
หลักความโปร่งใส	4.16	.475	มาก	3
หลักความมีส่วนร่วม	4.14	.449	มาก	4
หลักความพร้อมรับผิดชอบ	4.18	.554	มาก	2
หลักความคุ้มค่า	4.26	.496	มากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	.400	มาก	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) ด้านหลักความพร้อมรับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$) ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$) ด้านคุณธรรม และด้านความ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.14$) ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

แหล่งความแปรปรวน	เพศ	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
หลักนิติธรรม	ชาย	4.02	.538	-1.01	.920
	หญิง	4.02	.570		
หลักคุณธรรม	ชาย	4.18	.498	1.511	.132
	หญิง	4.10	.504		
หลักความโปร่งใส	ชาย	4.16	.484	-1.23	.902
	หญิง	4.16	.468		
หลักความมีส่วนร่วม	ชาย	4.15	.458	.550	.582
	หญิง	4.13	.441		
หลักความพร้อมรับผิดชอบ	ชาย	4.19	.559	.090	.928
	หญิง	4.18	.550		
หลักความคุ้มค่า	ชาย	4.28	.476	.629	.530
	หญิง	4.25	.513		
ภาพรวม	ชาย	4.16	.390	.521	.603
	หญิง	4.14	.409		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 ภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่าง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์อายุต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
หลักนิติธรรม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.794	5	.159	.513	.767
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	110.573	357	.310		
รวม	111.367	362			
หลักคุณธรรม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	1.374	5	.275	1.089	.366
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	90.068	357	.252		
รวม	91.442	362			
หลักความโปร่งใส					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2.225	5	.445	1.995	.079
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	79.625	357	.223		
รวม	81.850	362			
หลักความมีส่วนร่วม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	.882	5	.176	.872	.500
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	72.159	357	.202		
รวม	73.041	362			
หลักความพร้อมรับผิชอบ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	1.932	5	.386	1.264	.279
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	109.173	357	.306		
รวม	111.105	362			
หลักความคุ้มค่า					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2.342	5	.468	1.927	.089
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	86.743	357	.243		
รวม	89.084	362			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 ภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์อายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่าง

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอขามเรียง จังหวัดมหาสารคามแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษาต่างกัันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
หลักนิติธรรม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	9.401	4	2.350	8.252	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	101.966	358	.285		
รวม	111.367	362			
หลักคุณธรรม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4.008	4	1.002	4.103	.003*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	87.434	358	.244		
รวม	91.442	362			
หลักความโปร่งใส					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5.144	4	1.286	6.002	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	76.706	358	.214		
รวม	81.850	362			
หลักความมีส่วนร่วม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5.212	4	1.303	6.877	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	67.829	358	.189		
รวม	73.041	362			
หลักความพร้อมรับผิดชอบ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5.070	4	1.268	4.280	.002*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	106.035	358	.296		
รวม	111.105	362			
หลักความคุ้มค่า					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3.570	4	.892	3.736	.005*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	85.515	358	.239		
รวม	89.084	362			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 ภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา /เทียบเท่า	อนุปริญญา /เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		3.92	3.95	4.03	4.38	4.09
ประถมศึกษา	3.92	-	.023	.105	.459*	.165
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	3.95	-	-	.081	.435*	.141
อนุปริญญา/เทียบเท่า	4.03	-	-	-	.354	.060
ปริญญาตรี	4.38	-	-	-	-	.293
สูงกว่าปริญญาตรี	4.09	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับประถมศึกษากับระดับปริญญาตรี และกลุ่มระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา /เทียบเท่า	อนุปริญญา /เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		4.06	4.19	4.02	4.34	4.07
ประถมศึกษา	4.06	-	.122	.044	.277*	.009
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	4.19	-	-	.167	.154	.113
อนุปริญญา/เทียบเท่า	4.02	-	-	-	.322*	.054
ปริญญาตรี	4.34	-	-	-	-	.268
สูงกว่าปริญญาตรี	4.07	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม

โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับประถมศึกษากับระดับปริญญาตรี และกลุ่มระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา /เทียบเท่า	อนุปริญญา /เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{x}$	4.06	4.15	4.13	4.42	4.19
ประถมศึกษา	4.06	-	.096	.070	.358*	.135
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	4.15	-	-	.026	.261*	.038
อนุปริญญา/เทียบเท่า	4.13	-	-	-	.287	.064
ปริญญาตรี	4.42	-	-	-	-	.223
สูงกว่าปริญญาตรี	4.19	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับประถมศึกษากับระดับปริญญาตรี และกลุ่มระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา /เทียบเท่า	อนุปริญญา /เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		4.06	4.08	4.19	4.40	4.08
ประถมศึกษา	4.06	-	.016	.123	.337*	.019
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	4.08	-	-	.106	.321*	.002
อนุปริญญา/เทียบเท่า	4.19	-	-	-	.214*	.064
ปริญญาตรี	4.40	-	-	-	-	.103
สูงกว่าปริญญาตรี	4.08	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับประถมศึกษากับระดับปริญญาตรี กลุ่มระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี และกลุ่มระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิด จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา /เทียบเท่า	อนุปริญญา /เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		4.08	4.18	4.21	4.43	4.05
ประถมศึกษา	4.08	-	.099	.130	.349*	.027
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	4.18	-	-	.030	.249*	.127
อนุปริญญา/เทียบเท่า	4.21	-	-	-	.218*	.158
ปริญญาตรี	4.43	-	-	-	-	.376*
สูงกว่าปริญญาตรี	4.05	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิด จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิด โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับประถมศึกษากับระดับปริญญาตรี กลุ่มระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี กลุ่มระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี และกลุ่มระดับปริญญาตรีกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา /เทียบเท่า	อนุปริญญา /เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{x}$	4.17	4.30	4.25	4.45	4.13
ประถมศึกษา	4.17	-	.133*	.081	.281*	.040
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	4.30	-	-	.052	.147	.173
อนุปริญญา/เทียบเท่า	4.25	-	-	-	.200*	.121
ปริญญาตรี	4.45	-	-	-	-	.321*
สูงกว่าปริญญาตรี	4.13	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า กลุ่มระดับประถมศึกษากับระดับปริญญาตรี กลุ่มระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี และกลุ่มระดับปริญญาตรีกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
หลักนิติธรรม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	7.554	5	2.350	5.195	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	103.813	357	.285		
รวม	111.367	362			
หลักคุณธรรม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5.066	5	1.002	4.187	.001*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	86.376	357	.244		
รวม	91.442	362			
หลักความโปร่งใส					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5.567	5	1.286	5.211	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	76.283	357	.214		
รวม	81.850	362			
หลักความมีส่วนร่วม					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3.888	5	1.303	4.014	.001*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	69.153	357	.189		
รวม	73.041	362			
หลักความพร้อมรับผิดชอบ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	6.206	5	1.268		
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	104.900	357	.296	4.224	.001*
รวม	111.105	362			
หลักความคุ้มค่า					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	7.691	5	.892		
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	81.393	357	.239	6.747	.000*
รวม	89.084	362			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 ภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัท เอกชน/ โรงงาน	ประกอบ อาชีพ อื่นๆ
		3.94	4.04	4.11	4.51	3.97	3.93
เกษตรกร	3.94	-	.098	.174	.574*	.033	.008
รับจ้าง	4.04	-	-	.076	.476*	.065	.106
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.11	-	-	-	.400*	.141	.182
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.51	-	-	-	-	.541*	.583*
บริษัทเอกชน/โรงงาน	3.97	-	-	-	-	-	.041
ประกอบอาชีพอื่นๆ	3.93	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ พบว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับบริษัทเอกชน/โรงงาน และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัท เอกชน/ โรงงาน	ประกอบ อาชีพ อื่นๆ
		4.06	4.24	4.22	4.45	4.01	4.04
เกษตรกร	4.06	-	.179*	.164*	.387*	.049	.022
รับจ้าง	4.24	-	-	.014	.208	.229*	.201
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.22	-	-	-	.222	.214	.187
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.45	-	-	-	-	.437*	.409*
บริษัทเอกชน/โรงงาน	4.01	-	-	-	-	-	.027
ประกอบอาชีพอื่นๆ	4.04	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ พบว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับรับจ้าง กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับบริษัทเอกชน/โรงงาน กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับบริษัทเอกชน/โรงงาน และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัท เอกชน/ โรงงาน	ประกอบ อาชีพ อื่นๆ
		4.05	4.24	4.25	4.48	4.18	4.10
เกษตรกร	4.05	-	.191*	.201*	.430*	.127	.050
รับจ้าง	4.24	-	-	.010	.239*	.064	.141
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.25	-	-	-	.228	.074	.151
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.48	-	-	-	-	.303*	.380*
บริษัทเอกชน/โรงงาน	4.18	-	-	-	-	-	.077
ประกอบอาชีพอื่นๆ	4.10	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับรับจ้าง กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับบริษัทเอกชน/โรงงาน และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัทเอ กชน/ โรงงาน	ประกอบ อาชีพ อื่นๆ
		4.06	4.16	4.21	4.44	4.24	3.98
เกษตรกร	4.06	-	.099	.144	.371*	.175	.080
รับจ้าง	4.16	-	-	.044	.272*	.075	.179
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.21	-	-	-	.227*	.031	.224
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.44	-	-	-	-	.196	.452*
บริษัทเอกชน/โรงงาน	4.24	-	-	-	-	-	.255
ประกอบอาชีพอื่นๆ	3.98	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิด จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัทเอ กชน/ โรงงาน	ประกอบ อาชีพ อื่นๆ
		4.06	4.25	4.30	4.51	4.28	4.22
เกษตรกร	4.06	-	.182*	.233*	.447*	.212	.160
รับจ้าง	4.25	-	-	.050	.264*	.029	.022
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.30	-	-	-	.213	.021	.073
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.51	-	-	-	-	.234	.286
บริษัทเอกชน/โรงงาน	4.28	-	-	-	-	-	.052
ประกอบอาชีพอื่นๆ	4.22	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิด จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิด โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับรับจ้าง กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่ (n = 363 คน)

อาชีพ	$\bar{x}$	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	บริษัทเอ กชน/ โรงงาน	ประกอบ อาชีพ อื่นๆ
		4.14	4.34	4.47	4.54	4.39	4.08
เกษตรกร	4.14	-	.201*	.330*	.400*	.257*	.057
รับจ้าง	4.34	-	-	.128	.198	.055	.259
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.47	-	-	-	.069	.072	.388*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.54	-	-	-	-	.142	.458*
บริษัทเอกชน/โรงงาน	4.39	-	-	-	-	-	.315
ประกอบอาชีพอื่นๆ	4.08	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพ เป็นรายคู่พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกับรับจ้าง กลุ่มอาชีพเกษตรกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพเกษตรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพเกษตรกับบริษัทเอกชน/โรงงาน กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.28 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ		ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
	เป็นตามสมมติฐาน	ไม่เป็นตามสมมติฐาน	
เพศ	-	✓	หลักนิติธรรม
อายุ	-	✓	หลักคุณธรรม
ระดับการศึกษา	✓	-	หลักความโปร่งใส
อาชีพ	✓	-	หลักความมีส่วนร่วม
			หลักความพร้อมรับผิดชอบ
			หลักความคุ้มค่า

จากตารางที่ 4.28 ผลการทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ เพศ อายุ มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นตามสมมติฐาน ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ มีทัศนคติแตกต่างกัน ซึ่งเป็นตามสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า และเปรียบเทียบระดับทักษะจิตของประชาชนในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า การศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 363 ตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, การทดสอบ ค่า T-test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test, (One Way ANOVA Analysis) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้ศึกษาจะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ภายหลัง (Post-Hoc Test) โดยใช้สูตรของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference: LSD)

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 เพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมา การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ตามด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมา ประกอบอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ตามด้วยประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ซึ่งมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8

2. ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) ด้านหลักความพร้อมรับผิชอบ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$) ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$) ด้านคุณธรรม และด้านความร่วมมือ ร่วมใจ อยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 4.14$) ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 หลักนิติธรรม พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ รวม = 4.02) ประเด็นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม มากที่สุด คือ ประชาชนยอมรับที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับของ องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x} = 4.06$) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนได้รับทราบ และมีการ ปรับปรุงคำสั่ง ระเบียบให้มีความเหมาะสม ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อยู่ใน ระดับ มาก ($\bar{x} = 4.02$) น้อยที่สุด คือ การออกข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างข้อบังคับ และข้อบังคับ ระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความ เป็นธรรม มีความเสมอภาค อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.01$)

2.2 หลักคุณธรรม พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลัก คุณธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) ประเด็นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลัก ธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม มากที่สุด คือ ผู้บริหาร, สมาชิก และพนักงานส่วนตำบล พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาพอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมา คือ ผู้บริหาร, สมาชิก, พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงานด้วยความเที่ยง ธรรมบนพื้นฐานของศีลธรรม ($\bar{x} = 4.19$) และน้อยที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำ มาตรฐานจริยธรรม กรอบกติกาในการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{x} = 4.09$)

2.3 หลักความโปร่งใส พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลัก ความโปร่งใส โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$) ประเด็นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส มากที่สุด คือ มีการเปิดเผยขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐานเอกสารอะไรบ้าง ล่วงหน้าเพื่อจะ ได้ติดตามตรวจสอบ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.36$) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.22$) น้อย ที่สุด คือ มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหาร ส่วนตำบล อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.06$)

2.4 หลักความมีส่วนร่วม พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลัก ความมีส่วนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.14$) ประเด็นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ มีการอำนวยความสะดวกใน การให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ ประชุมสภา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.33$) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลเป็นประจำทุก ๆ ปี อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$) น้อยที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้

เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่เริ่มวางแผนงาน จนโครงการแล้วเสร็จ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.05$)

2.5 หลักความพร้อมรับผิดชอบ พบว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความพร้อมรับผิดชอบ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$) ประเด็นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิดชอบ มากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล มีความใส่ใจ มีความกระตือรือร้นต่อปัญหาชุมชนในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.23$) รองลงมา คือ การจัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม ทั้งถึงประชาชนเข้าถึงง่าย และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ แจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.20$) น้อยที่สุด คือ การจัดบริการสาธารณะเน้นการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน และองค์การบริหารส่วนตำบล มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$)

2.6 หลักความคุ้มค่า พบว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.26$) ประเด็นทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า มากที่สุด คือ มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้ความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมา คือ การทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด และดำเนินการตามขั้นตอน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.28$) น้อยที่สุด คือ มีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหล สูญเปล่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.18$)

3. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่าง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยรวมพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่าง

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกับรับจ้าง กลุ่มอาชีพเกษตรกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพเกษตรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับบริษัทเอกชน/โรงงาน และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความพร้อมรับผิดชอบ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกับรับจ้าง กลุ่มอาชีพเกษตรกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพเกษตรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพรับจ้างกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกับรับจ้าง กลุ่มอาชีพเกษตรกับค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กลุ่มอาชีพเกษตรกับข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพเกษตรกับบริษัทเอกชน/โรงงาน กลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ และกลุ่มข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับกลุ่มประกอบอาชีพอื่นๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่าเรียน ผลจากการศึกษาพบว่า ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่าเรียน อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับ มาก ด้านหลักความพร้อมรับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับ มาก ด้านคุณธรรม และด้านความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิรพงษ์ ใจเอื้อ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคติของประชาชนอำเภอดอนจานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ทักษะคติของประชาชนอำเภอดอนจานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเรียงลำดับ ได้ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก และด้านหลักความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเพลงไพสิน สิ้นธนนชัย (2566) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับณัฐชนก จริงดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1) ทัศนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ และ ชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานีการ ผลการวิจัย พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$, $S.D. = 0.36$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.14$, $S.D. = 0.62$) รองลงมาคือด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 3.98$, $S.D. = 0.50$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.21$, $S.D. = 0.26$)

จากการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์เพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ และ ชาญยุทธ หาญชนะ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานีการ ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่มีเพศ ที่แตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันทีนิ ภูธรรมะ (2563) การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ แตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิโรจน์ คงเทพ (2561) ได้ทำการวิจัยศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลเมืองพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์อายุต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเริะ ยูโซะ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทัศนคติของประชาชนในการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครยะลา อำเภอมือง จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีระดับทัศนคติต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครยะลา อำเภอมือง จังหวัด ยะลา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฟิรพงษ์ ใจเอื้อ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทัศนคติของประชาชนอำเภอดอนจานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอ ดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอดอนจานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอ ดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิโรจน์ สุวรรณประไพ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทัศนคติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่ ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐของเทศบาล เมืองกระบี่ ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสรารุท อึ้งอัมพรวิไล (2563) การศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติของประชาชนตำบลบางกะดีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี ผลการศึกษา พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีระดับการศึกษา ที่ต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์อาชีพต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของสรารุท อึ้งอัมพรวิไล (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติของประชาชนตำบลบางกะดีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี ผลการศึกษา พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีอาชีพ ที่ต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของฟิรพงษ์ ใจเอื้อ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทัศนคติของประชาชนอำเภอดอนจานที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอ ดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอดอนจานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอ ดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากผลการศึกษา ทำให้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแนวทางที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ อำเภอขามเริญ จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ในการออกกฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเริญ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้การออกข้อบัญญัติขององค์การ

บริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหาร และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ควรมีคุณธรรมในการบริหารงาน เน้นทำงานด้วยความเสียสละ และอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียงที่กำหนดไว้ มีความสุภาพและไมตรีจิตพร้อมให้บริการ

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส การแจ้งข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกควรทำได้สะดวก รวดเร็ว และเปิดเผยทุกขั้นตอน

1.4 ด้านหลักความมีส่วนร่วม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร กิจการภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ในระดับวางแผน ระดับกิจกรรม ในโครงการ และในระดับการตรวจสอบเสมอ และอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ รับฟัง เสนอความเห็น ประชาพิจารณ์ ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของประชาชน

1.5 ด้านหลักความพร้อมรับผิชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ควรปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับของประชาชนในตำบล มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมแก้ปัญหา มีความใส่ใจต่อปัญหาชุมชน มีความจริงใจ มีความกระตือรือร้น กล้ายอมรับผลการกระทำของตน มีการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรม และทั่วถึงตามที่สัญญาไว้กับประชาชน

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ควรมีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ช่วยกันประหยัดพลังงานโดยเทียบจากงบประมาณการใช้จ่ายรายเดือนเน้นการประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการติดตามตรวจสอบในการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้อวู่วาม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำท้องถิ่นควบคู่กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรมีการศึกษาตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลของคณะผู้บริหารให้มีความครอบคลุมเพื่อให้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นองค์การของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อื่น ๆ เพื่อหารูปแบบที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กรปกัช พงศวิพัฒน์โยธิน. (2563). **ธรรมาภิบาลกับคุณค่าสาธารณะของพนักงานเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยเกริก.
- กอบกาญจน์ เจริญทอง. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. (2546). **คู่มืออธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร :สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.**
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. (2557). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนะศักดิ์ ยุวบูรณ์. (2543). **การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชิษณุพงศ์ อ่อนศิริ และ ชาญยุทธ หาญชนะ. (2565). **วิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี**. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต จังหวัดหนองบัวลำภู.
- ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. (2545). **ธรรมาภิบาลการบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร : น้ำฝน.
- จิตยา สุวรรณะชญ. (2543). **แนวคิดทฤษฎีสังคม**. กรุงเทพฯ:สถาบันคิดพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ณัฐชนก จริ่งดี. (2565). **ทัศนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เทพพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ. (2540). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). **หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจ และหลักการกระจายอำนาจ**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล ทับจุมพล. (2541). **การติดตามและการประเมินผลโครงการ**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- บุญชนะ อัดถากร. (2551). **รัฐประศาสนศาสตร์การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย 1**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2544). **รายงานการวิจัย เรื่อง ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- ปรมะ สเตเวทิน. (2556). **นิเทศศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประมวล รุจนเสรี. (2542). **การบริหารการจัดการที่ดี (Good Governance)**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน.
- ปัญญา ปุกเปีย. (2534). **ผู้นำการบริหาร**. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูสารคาม.
- พรพิณ ประกายสันติสุข. (2550). **ลักษณะส่วนบุคคล ค่านิยม ทรัพยากรการทองเที่ยวและพฤติกรรมทองเที่ยวในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในกรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก, 2546.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 124 ตอนที่ 55 ก, 2550.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2526. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก, 2526
- พัชรี สีโรส และคณะ. (2561). **หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า
- พิรพงษ์ ใจเอื้อ. (2566). **ทัศนคติของประชาชนอำเภอตอนจันทน์ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอตอนจันทน์ จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรศาสตร และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพลงไพลิน สิ้นธนนชัย. (2566). **ได้วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานบุคคลใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มูนิเราะ ยูโซะ. (2563). **ทัศนคติของประชาชนในการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา**. สารนิพนธ์รัฐศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2540). 11 ตุลาคม 2540. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 114 ตอนที่ 55 ก,
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560). 6 เมษายน 2560 (ฉบับปัจจุบัน)
- ลิขิต อีร์เวคิน. (2548, 7 ธันวาคม). **โลก รัฐ ท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 : การปะทะทางอารยธรรมธรรมาภิบาล และท้องถิ่นนิยม**. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์ และรัฐศาสตรศาสตรแห่งชาติครั้งที่ 6 ปีที่ 6 ฉบับที่ 6 (หน้า 13-42). คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เทศบาลนครเชียงใหม่
- วชิรวัชร งามละม่อน. (2558). **แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์**. Learning of Public Blogspot. เข้าถึงจาก http://learningofpublic.blogspot.com/2015/09/blogpost_11.html
- วันทีนิ ภูธรรมะ. (2563). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- วิโรจน์ คงเทพ. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง**. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิโรจน์ สุวรรณประไพ. (2565). **ทัศนคติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐในหน่วยงานเทศบาลเมืองกระบี่**. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วุฒิสักดิ์ เพียรจิตร. (2564). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี**. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพงษ์ มีสุวรรณ. (2566). **ธรรมาภิบาลและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **ศัพท์การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). **การบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : ไทยวิวัฒนาพานิช.
- สรารุช อึ้งอัมพรวิไล. (2563). **ทัศนคติของประชาชนตำบลบางกะดีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางกะดี**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) สาขาวิชาการเมืองการปกครองสำหรับนักบริหารคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.
- สุรียันต์ ทองหนูเอียด. (2551). **การบริหารจัดการ**. [ออนไลน์] : เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/knowledge/detail.php?Search = 1&ID = 1043>.
- สุวสา ชัยสุรัตน์. (2552). **หลักการตลาด.กรุงเทพมหานคร: ภูมิบัณฑิตการพิมพ์**.
- เสน่ห์ จามริก. (2541). **การบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : เจริญพานิช.
- องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง (2566). **แผนพัฒนาท้องถิ่น 2566-2570**. มหาสารคาม : สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง (2566). **รายงานการประชุมประชาคมแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566**. มหาสารคาม : สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง (2567). **แผนอัตรากำลัง 3 ปี พ.ศ.2567-2569**. มหาสารคาม : สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2552). **การตลาดบริการ**. กรุงเทพฯ:เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน.(2552). กลยุทธ์การตลาด.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Barnard, C. (1956). **The functions of an executive**. Harvard University Press.
- Fayol, Henri. (1949). **General and Industrial Management**. London : Sir Isaac Pitman and Sons.

- Likert, Rensis. (1961). **New Pattern of Managerment**. New York : McGraw-Hill.
- Mayo, Elton. (1967). **The Social Problem of Industrial Civilization**. Boston Harvard University.
- Rosenberg, R.J. and Hovland, C.I. (1960). **Attitude Organization and Change** : And Analysistency Among Attitude Components. Wesport:Greenwood press.
- Simon, Herbert A . (1964). **Public Administration**. New York : Free Press.
- Taylor, Frederick W. **Scientific Management**. (1911). New York : Harper and Row.
- Weber, M. (1968). **Organization and Bureaucracy**. Chicago : Aldine.
- Yamane. (1973). **Statistics: an Introductory Analysis**. อ้างถึงในบุญธรรม กิจปรีดา
 บริสุทธิ์. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 7. พิมพ์
 ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง และจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะถือเป็นความลับโดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใดทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวณัฏฐาปณีย์ นนทสี

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่าง หน้าคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 10 – 20 ปี

() 21 – 30 ปี

() 31 – 40 ปี

() 41 – 50 ปี

() 51 – 60 ปี

() 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

() อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า

() ปริญญาตรี

() สูงกว่า ปริญญาตรี

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. อาชีพ

() เกษตรกร

() รับจ้าง

() ประกอบธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย

() รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

() บริษัทเอกชน / โรงงาน

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างด้านขวามือแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดข้อละเครื่องหมายเดียวโดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลขามเรียงอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลขามเรียงอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลขามเรียงอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลขามเรียงอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลขามเรียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. หลักนิติธรรม	-	-	-	-	-
1. การออกข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างข้อบังคับ					
2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนได้รับทราบ					
3. ประชาชนยอมรับที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล					
4. มีการปรับปรุงคำสั่ง ระเบียบให้มีความเหมาะสมถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. หลักนิติธรรม (ต่อ)	-	-	-	-	-
5. ข้อบังคับ ระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นธรรม มีความเสมอภาค					
2. หลักคุณธรรม	-	-	-	-	-
6. ผู้บริหาร, สมาชิก, พนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของศีลธรรม					
7. การบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลยึดมั่นในความถูกต้องเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน					
8. บุคลากรของ องค์การบริหารส่วนตำบลยึดหลักหน้าที่รับผิดชอบของตน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต					
9. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำมาตรฐานจริยธรรม กรอบกติกาในการปฏิบัติงานของบุคลากร					
10. การบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลเน้นการบริการประชาชนอย่างทั่วถึง					
11. ผู้บริหาร, สมาชิก และพนักงานส่วนตำบลพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาพอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม					
3. หลักความโปร่งใส	-	-	-	-	-
12. องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้					
13. มีการติดประกาศการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น รายงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานการประชุมสภาให้ประชาชนทราบ					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. หลักความโปร่งใส (ต่อ)	-	-	-	-	-
14. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล					
15. มีการเปิดเผยขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้ประชาชนรู้ว่า มีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐานเอกสารอะไรบ้างล่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบ					
16. มีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ถึงเอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา					
17. มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทุกหมู่บ้าน					
18. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือตรวจงานจ้าง					
4. หลักความมีส่วนร่วม	-	-	-	-	-
19. มีการแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา					
20. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอปัญหาความต้องการ, โครงการในรูปแบบการประชาคม					
21. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาอบต.และร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. หลักความมีส่วนร่วม (ต่อ)	-	-	-	-	-
22. มีการอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา					
23. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุก ๆ ปี					
24. มีการจัดทำประชาพิจารณ์ในโครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชน					
25. องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่เริ่มวางแผนงาน จนโครงการแล้วเสร็จ					
5. หลักความพร้อมรับผิชอบ	-	-	-	-	-
26. องค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ					
27. การจัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม ทั้งถึงประชาชนเข้าถึงง่าย					
28. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ แจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก					
29. องค์การบริหารส่วนตำบล มีความจริงใจในการนำโครงการที่เสนอโดยประชาชนมาดำเนินงาน					
30. การจัดบริการสาธารณะเน้นการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน					
31. นำเอาโครงการที่บรรจุไว้ในแผนไปจัดทำงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
5. หลักความพร้อมรับผิชอบ (ต่อ)	-	-	-	-	-
32. องค์การบริหารส่วนตำบล มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน					
33. องค์การบริหารส่วนตำบล มีความใส่ใจ มีความกระตือรือร้นต่อปัญหาชุมชนในการแก้ไขปัญหา					
6. หลักความคุ้มค่า	-	-	-	-	-
34. การดำเนินโครงการต่างๆ มีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน					
35. การจัดซื้อ-จัดจ้างของ อบต. มุ่งให้เกิดการประหยัด มีคุณภาพและเหมาะสมกับราคา					
36. มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้ความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ					
37. มีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า					
38. การจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดทำทะเบียนคุมที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ส่วนรวม					
39. โครงการต่าง ๆ เป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก					
40. การทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด และดำเนินการตามขั้นตอน					

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
หลักนิติธรรม						
1. การออกข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างข้อบังคับ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชนได้รับทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. ประชาชนยอมรับที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4. มีการปรับปรุงคำสั่ง ระเบียบให้มีความเหมาะสม ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. องค์การบริหารส่วนตำบลส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	+1	-1	-1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
6. ข้อบังคับ ระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นธรรม มีความเสมอภาค	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
7. ผู้บริหาร, พนักงานได้บริหารงานเป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับกำหนด	+1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
หลักคุณธรรม						
8. ผู้บริหาร, สมาชิก, พนักงานส่วนตำบล ปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐาน ของศีลธรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9. การบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็น ตัวอย่างแก่ประชาชน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
10. บุคลากรของ องค์การบริหารส่วน ตำบลยึดหลักหน้าที่รับผิดชอบของตน ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11. บุคลากรขององค์การบริหารส่วน ตำบลมาทำงานตรงต่อเวลา	+1	0	-1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
12. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำ มาตรฐานจริยธรรม กรอบกติกาในการ ปฏิบัติงานของบุคลากร	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13. การบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเน้นการบริการประชาชนอย่าง ทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14. ผู้บริหาร, สมาชิก และพนักงานส่วน ตำบลพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมี เหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ ส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการอบรม ให้ความรู้กับบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความ ซื่อสัตย์สุจริต จริ่งใจ อดทน มีระเบียบวินัย	+1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
หลักความโปร่งใส						
16. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการ ให้บริการที่สะดวก รวดเร็วประชาชนมารับ บริการเข้าถึงได้ง่าย	+1	+1	-1	2	0.67	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
17. องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18. มีการติดประกาศการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเช่น รายงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานการประชุมสภาให้ประชาชนทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20. มีการเปิดเผยขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้ประชาชนรู้ว่า มีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐานเอกสารอะไรบ้าง ล่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21. มีการเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ถึงเอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22. มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทุกหมู่บ้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือตรวจงานจ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
หลักความมีส่วนร่วม						
24. มีการแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
25. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอปัญหาความต้องการ, โครงการในรูปแบบการประชาคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26. มีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาและร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
27. มีการอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุก ๆ ปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29. มีการจัดทำประชาพิจารณ์ในโครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30. องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่เริ่มวางแผนงาน จนโครงการแล้วเสร็จ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
หลักความพร้อมรับผิตชอบ						
31. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
32. การจัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม ทัวถึงประชาชนเข้าถึงง่าย	+1	+1	-1	2	0.67	ใช้ได้
33. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์แจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
34. องค์การบริหารส่วนตำบลมีความจริงจังในการนำโครงการที่เสนอโดยประชาชนมาดำเนินงาน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
35. การจัดบริการสาธารณะเน้นการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36. นำเอาโครงการที่บรรจุไว้ในแผนไปจัดทำงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37. องค์การบริหารส่วนตำบลมีเจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
38. องค์การบริหารส่วนตำบลมีความใส่ใจมีความกระตือรือร้นต่อปัญหาชุมชนในการแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39. มีการแจ้งให้ประชาชนทราบกรณีไม่สามารถดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ประชาคมไว้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
หลักความคุ้มค่า						
40. การดำเนินโครงการต่าง ๆ มีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน	+1	+1	-1	2	0.67	ใช้ได้
41. การจัดซื้อ-จัดจ้างของ อบต. มุ่งให้เกิดการประหยัด มีคุณภาพและเหมาะสมกับราคา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42. มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้ความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43. มีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44. การจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำทะเบียนคุมที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ส่วนรวม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3			
45. โครงการต่าง ๆ เป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนของประชาชนเป็นหลัก	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
46. การทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด และดำเนินการตามขั้นตอน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม

	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ข้อคำถาม	Cronbach's alpha (n=30)
1	หลักนิติธรรม	5	.823
2	หลักคุณธรรม	6	.880
3	หลักความโปร่งใส	7	.864
4	หลักความมีส่วนร่วม	7	.941
5	หลักความพร้อมรับผิชอบ	8	.923
6	หลักความคุ้มค่า	7	.894
	รวมทั้งฉบับ	40	.969

ภาคผนวก ค
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำลอง แสนเสนาะ อาจารย์ประจำสาขาวิชา
สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านภาษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงธรรม สรณะ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
สาขา การปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นักรบ เกียรอำ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวณัฏฐาปณีย์ นนทสี
วัน เดือน ปี เกิด	12 เมษายน 2524
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	61 หมู่ที่ 1 ตำบลยางสีสุราช อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม 44210
ตำแหน่ง	หัวหน้าสำนักปลัด ระดับต้น
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม